

KBF.430.005.2022

Nr ewid. 52/2022/P/22/001/KBF

Informacja o wynikach kontroli

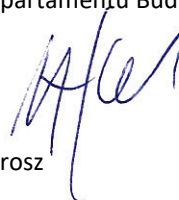
Wykonanie budżetu państwa w 2021 r.
w części 19 – Budżet, finanse publiczne
i instytucje finansowe
oraz wykonanie planu finansowego
Funduszu Reprywatyzacji

MISJA

Najwyższej Izby Kontroli jest niezależna, profesjonalna kontrola zadań publicznych w interesie obywateli i państwa

Dyrektor Departamentu Budżetu i Finansów

Stanisław Jarosz

Akceptuję:
Wiceprezes Najwyższej Izby Kontroli

Małgorzata Motylow

Zatwierdzam:
Prezes Najwyższej Izby Kontroli

Marian Banaś

Warszawa, dnia 10.05.2022

Najwyższa Izba Kontroli
Ul. Filtrowa 57
02-056 Warszawa
T/F +48 22 444 50 00

www.nik.gov.pl

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	4
2. OCENA OGÓLNA	7
3. UWAGI	9
4. WYNIKI KONTROLI WYKONANIA BUDŻETU PAŃSTWA I BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH CZĘŚCI 19 – BUDŻET, FINANSE PUBLICZNE I INSTYTUCJE FINANSOWE	10
4.1. DOCHODY BUDŻETOWE.....	10
4.2. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA I BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH.....	11
4.3. SPRAWOZDAWCZOŚĆ.....	29
5. WYNIKI KONTROLI WYKONANIA PLANU FINANSOWEGO FUNDUSZU REPRYWATYZACJI	30
5.1. WYKONANIE PLANU FINANSOWEGO.....	30
5.2. SPRAWOZDANIA.....	35
6. INFORMACJE DODATKOWE	36
7. ZAŁĄCZNIKI	37
7.1. DOCHODY I WYDATKI JEDNOSTEK FUNKCJONUJĄCYCH W RAMACH CZĘŚCI 19 – BUDŻET, FINANSE PUBLICZNE I INSTYTUCJE FINANSOWE	37
7.2. KALKULACJA OCENY OGÓLNEJ W CZĘŚCI 19 – BUDŻET, FINANSE PUBLICZNE I INSTYTUCJE FINANSOWE	38
7.3. KALKULACJA OCENY OGÓLNEJ FUNDUSZU REPRYWATYZACJI.....	39
7.4. DOCHODY BUDŻETOWE W CZĘŚCI 19 – BUDŻET, FINANSE PUBLICZNE I INSTYTUCJE FINANSOWE.....	40
7.5. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA W CZĘŚCI 19 – BUDŻET, FINANSE PUBLICZNE I INSTYTUCJE FINANSOWE	41
7.6. ZATRUDNIENIE I WYNAGRODZENIA W CZĘŚCI 19 – BUDŻET, FINANSE PUBLICZNE I INSTYTUCJE FINANSOWE	43
7.7. WYDATKI BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH W CZĘŚCI 19 – BUDŻET, FINANSE PUBLICZNE I INSTYTUCJE FINANSOWE	45
7.8. WYKONANIE PLANU FINANSOWEGO FUNDUSZU REPRYWATYZACJI.....	46
7.9. WYKAZ PODMIOTÓW, KTÓRYM PRZEKAZANO INFORMACJĘ O WYNIKACH KONTROLI.....	50

1. WPROWADZENIE

Cel kontroli

Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania budżetu państwa na rok 2021 pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez dysponenta części budżetowej 19 – Budżet, finanse publiczne i instytucje finansowe oraz ocena wykonania planu finansowego dysponenta III stopnia – centrali Ministerstwa Finansów w ramach tej części budżetu państwa

Celem kontroli było również dokonanie oceny wykonania w 2021 r. planu finansowego Funduszu Reprywatyzacji pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez dysponenta Funduszu

Zakres kontroli

Działania związane z egzekucją dochodów budżetowych

Realizacja wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich

Prawidłowość rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2021 r. w zakresie operacji finansowych

Realizacja planu finansowego i zadań Funduszu Reprywatyzacji oraz prawidłowość rocznych sprawozdań budżetowych i sprawozdań za IV kwartał 2021 r. w zakresie operacji finansowych tego Funduszu

Jednostki kontrolowane

Ministerstwo Finansów

Dysponentem części 19 – Budżet, finanse publiczne i instytucje finansowe jest Minister Finansów¹.

Część 19 budżetu państwa obejmuje tylko niektóre dochody i wydatki związane z realizacją zadań Ministra Finansów, w tym głównie dochody z tytułu odsetek od rachunków i lokat środków budżetu państwa w Narodowym Banku Polskim i Banku Gospodarstwa Krajowego oraz dochody izb administracji skarbowej wraz z podległymi urzędami skarbowymi i urzędami celno-skarbowymi jako jednostek budżetowych. Wydatki części 19 dotyczyły przede wszystkim zadań z zakresu zarządzania finansami państwa, w tym poboru podatków, ceł i niepodatkowych należności budżetu państwa, postępowań egzekucyjnych w zakresie zaległości podatkowych i niepodatkowych, a także działań kontrolnych realizowanych przez Krajową Administrację Skarbową (dalej także: KAS). Wydatki te umożliwiły działalność izb administracji skarbowej wraz z podległymi urzędami skarbowymi i urzędami celno-skarbowymi (83,1% wydatków części) oraz urzędu obsługującego Ministra Finansów (tzw. centrali Ministerstwa Finansów – 9,1%).

Większość dochodów (99,94%) i wydatków (94%), za realizację których odpowiada Minister Finansów, ujęta była w odrębnych częściach budżetowych. Dochody podatkowe pobierane przez Krajową Administrację Skarbową ujmowane były w części 77 – Podatki i inne wpłaty na rzecz budżetu państwa, dochody i wydatki związane z obsługą długu Skarbu Państwa w części 79 – Obsługa długu Skarbu Państwa, a wydatki na subwencje ogólne dla samorządu terytorialnego w części 82 – Subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego. Minister Finansów jest również dysponentem części 84 – Środki własne Unii Europejskiej i 87 – Dochody budżetu środków europejskich, w których ewidencjonowane były odpowiednio wydatki przeznaczone na sfinansowanie polskiego wkładu do budżetu Unii Europejskiej oraz dochody budżetu środków europejskich.

W 2021 r. w części 19 dochody wyniosły 331 415,4 tys. zł, w tym 303 152,5 tys. zł (91,5%) stanowiły dochody kontrolowanej jednostki. Wydatki budżetu państwa wykonano w wysokości 8 814 200,1 tys. zł, w tym wydatki, które nie wygasły z końcem roku budżetowego – 452 199,9 tys. zł. Wydatki kontrolowanej jednostki wyniosły 799 590 tys. zł (w tym wydatki, które nie wygasły z końcem roku budżetowego – 21 560,7 tys. zł) i stanowiły 9,1% wydatków części 19. Ponadto z budżetu środków europejskich w części 19 wydatkowano kwotę 108 076,6 tys. zł, w tym 13 568,3 tys. zł (12,6%) w ramach kontrolowanej jednostki.

Uzyskane w kontrolowanej części dochody budżetu państwa stanowiły 0,1% łącznej kwoty dochodów budżetu państwa, a wydatki – 1,7% wydatków budżetu państwa oraz 0,1% wydatków budżetu środków europejskich.

Budżet części 19 realizowany był w 2021 r. przez 22 dysponentów, w tym dysponenta części 19 (jako równocześnie dysponenta III stopnia w zakresie pobierania dochodów i dokonywania wydatków ujętych w planie finansowym jednostki), oraz 21 dysponentów III stopnia, bezpośrednio podległych dysponentowi części, tj.: Dyrektora Generalnego Ministerstwa Finansów, 16 dyrektorów izb administracji skarbowej, Dyrektora Centrum Informatyki Resortu Finansów, Dyrektora Krajowej Szkoły Skarbowości, Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej oraz Dyrektora Instytutu Finansów. Szczegółowe informacje dotyczące dochodów budżetowych, wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich realizowanych przez poszczególnych

¹ Ilekroć w niniejszej Informacji jest mowa o Ministrze Finansów należy przez to rozumieć ministra właściwego do spraw: budżetu, finansów publicznych i instytucji finansowych, którego funkcję w okresie objętym kontrolą sprawował Minister Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej (od 6 października 2020 r. do 26 października 2021 r.) oraz Minister Finansów (od 26 października 2021 r.).

dysponentów oraz ich procentowy udział w wydatkach części 19 budżetu państwa zostały przedstawione w załączniku nr 7.1. do niniejszej Informacji.

Minister Finansów od 1 stycznia 2017 r. jest również dysponentem Funduszu Reprywatyzacji. Do 31 grudnia 2016 r. dysponentem tego państwowego funduszu celowego był Minister Skarbu Państwa.

Celem działania Funduszu Reprywatyzacji (dalej: Fundusz) jest zaspokajanie roszczeń byłych właścicieli mienia przejętego przez Skarb Państwa poprzez:

- 1) wypłatę odszkodowań wynikających z prawomocnych wyroków i ugód sądowych oraz ostatecznych decyzji administracyjnych wydanych w związku z nacjonalizacją mienia;
- 2) wypłatę odszkodowań przyznanych na podstawie art. 10 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego²;
- 3) realizację porozumień zawieranych przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych oraz jednostki samorządu terytorialnego w sprawie dotacji celowych na rzecz jednostek samorządu terytorialnego przeznaczonych na dofinansowanie zaspokajania przez te jednostki roszczeń byłych właścicieli mienia przejętego przez Skarb Państwa, w szczególności przez wydanie rzeczy lub wypłatę świadczeń wynikających z prawomocnych wyroków i ugód sądowych oraz ostatecznych decyzji administracyjnych wydanych w związku z nacjonalizacją mienia;
- 4) pokrycie kosztów postępowania sądowego i egzekucyjnego, w tym wynagrodzeń biegłych sądowych za sporządzanie ekspertyz, których koszty w wyroku ponosi pozwany – Skarb Państwa;
- 5) pokrycie kosztów zastępstwa procesowego w sprawach prowadzonych poza granicami kraju;
- 6) pokrycie kosztów wynagrodzeń wypłacanych na podstawie umów cywilnoprawnych w zakresie specjalistycznych opinii i analiz, w ramach realizacji powyższych zadań.

Od 20 października 2020 r. do katalogu zadań Funduszu dodano wypłatę odszkodowań lub zadośćuczynień, o których mowa w art. 33 ustawy z dnia 9 marca 2017 r. o szczególnych zasadach usuwania skutków prawnych decyzji reprivatyzacyjnych dotyczących nieruchomości warszawskich, wydanych z naruszeniem prawa³ (dalej: ustawa o reprivatyzacji nieruchomości warszawskich).

Zasady tworzenia i działania Funduszu uregulowane są w ustawie z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i niektórych uprawnieniach pracowników⁴ (dalej: ustawa o komercjalizacji).

Postępowania administracyjne i sądowe związane z odszkodowaniami za znacjonalizowane mienie prowadzone są przez organy, które wydawały decyzje nacjonalizacyjne (lub następców tych organów). Dysponent Funduszu wypłaca odszkodowania wraz z odsetkami i innymi kosztami na podstawie prawomocnych wyroków i ugód sądowych oraz ostatecznych decyzji administracyjnych, przesyłanych wraz z wnioskiem o wypłatę przez organy prowadzące sprawę (organy reprezentujące Skarb Państwa we właściwym postępowaniu sądowym lub administracyjnym). Także należności z tytułu niezasadnie wypłaconych odszkodowań ze środków Funduszu dochodzone są przez te organy, a wyegzekwowane kwoty wpłacane są na konto Funduszu.

Dodatkowe zadanie realizowane ze środków Funduszu oraz dodatkowe źródła przychodów Funduszu zostały wprowadzone na mocy ustawy z dnia 17 września 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych zasadach usuwania skutków prawnych decyzji reprivatyzacyjnych dotyczących nieruchomości warszawskich, wydanych z naruszeniem prawa, ustawy o komercjalizacji

² Dz. U. z 2021 r. poz. 1693.

³ Dz. U. z 2021 r. poz. 795.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 318, ze zm.

i niektórych uprawnieniach pracowników oraz ustawy o gospodarce nieruchomościami⁵ (dalej także: zmiana ustawy o komercjalizacji). Decyzje o przyznaniu odszkodowań lub zadośćuczynień, o których mowa w art. 33 ustawy o reprivatyzacji nieruchomości warszawskich, wydaje Komisja do spraw reprivatyzacji nieruchomości warszawskich (dalej także: Komisja Reprivatyzacyjna). Komisja ta wydaje również decyzje nakładające obowiązek zwrotu równowartości nienależnego świadczenia, m.in. na osobę, na rzecz której wydano decyzję reprivatyzacyjną, oraz decyzje nakładające administracyjną karę pieniężną na osobę, która dopuściła się naruszeń polegających na istotnym lub uporczywym utrudnianiu korzystania z lokalu w nieruchomości warszawskiej, tj. decyzje, o których mowa odpowiednio w art. 31 ust. 1 i art. 31a ustawy o reprivatyzacji nieruchomości warszawskich. Dochodzenie należności Skarbu Państwa z tego tytułu leży w kompetencjach Komisji Reprivatyzacyjnej, pełniącej w postępowaniu egzekucyjnym rolę wierzyciela, a wyegzekwowane środki powinny zostać wpłacone na rachunek bankowy Funduszu Reprivatyzacji.

Do 28 marca 2019 r. ustawa o komercjalizacji dopuszczała możliwość wydatkowania środków Funduszu na zakup lub objęcie akcji i udziałów niektórych spółek (spółek publicznych lub spółek kapitałowych, w stosunku do których spółka publiczna jest przedsiębiorcą dominującym). Z dniem 29 marca 2019 r. zmienione zostały przepisy ustawy o komercjalizacji regulujące zasady dokonywania wydatków ze środków Funduszu na nabycie lub objęcie udziałów i akcji w spółkach (m.in. w art. 56 uchylono ust. 4c, dodano art. 69h), w tym poszerzono zakres spółek, w które można zainwestować środki Funduszu, oraz ograniczono możliwość wydatkowania środków Funduszu na ten cel do końca 2020 roku. Ustawą o budżecie na rok 2021⁶ przedłużono możliwość wydatkowania środków Funduszu Reprivatyzacji na nabycie lub objęcie udziałów i akcji w spółkach do końca 2021 r., a następnie ustawą z dnia 11 sierpnia 2021 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw⁷ (dalej: ustawa z dnia 11 sierpnia 2021 r.) na rok 2022.

W 2021 r. Fundusz Reprivatyzacji otrzymał skarbowe papiery wartościowe, co było głównym źródłem przychodów Funduszu. Łączna wartość nominalna papierów wartościowych wyniosła 6 000 000 tys. zł. Do końca roku Fundusz nie sprzedał otrzymanych papierów skarbowych. Na koniec roku wyceniono je w wartości rynkowej.

Przychody Funduszu zrealizowane w 2021 r. wyniosły 5 686 421,7 tys. zł, z czego 5 577 000 tys. zł stanowiły przychody z tytułu nieodpłatnego otrzymania skarbowych papierów wartościowych, a koszty – 2 171 745,7 tys. zł. Stan Funduszu na koniec roku wyniósł 6 606 010,2 tys. zł, w tym skarbowe papiery wartościowe – 5 524 500 tys. zł, środki pieniężne – 816 916,6 tys. zł, należności – 265 780,9 tys. zł, zobowiązania – 1 187,2 tys. zł.

Kontrola została przeprowadzona na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁸ (dalej: ustawa o NIK).

⁵ Dz. U. poz. 1709.

⁶ Ustawa z dnia 19 listopada 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2021 (Dz. U. poz. 2400, ze zm.).

⁷ Dz. U. poz. 1535, ze zm.

⁸ Dz. U. z 2022 r. poz. 623.

2. OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli
ocenia pozytywnie
wykonanie budżetu
państwa w 2021 r.
w części 19 – Budżet,
finanse publiczne
i instytucje finansowe

Najwyższa Izba Kontroli
ocenia pozytywnie
wykonanie planu
finansowego Funduszu
Reprywatyzacji w 2021 r.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2021 r. w części 19 – Budżet, finanse publiczne i instytucje finansowe.

Dochody i wydatki w części 19 zostały wykonane zgodnie z założeniami ustawy budżetowej na rok 2021⁹. Na podstawie szczegółowego badania próby należności pozostałych do zapłaty na kwotę 871,9 tys. zł, tj. 1,9% należności dysponenta III stopnia – centrali Ministerstwa Finansów i 0,3% należności części 19, nie stwierdzono nieprawidłowości, które miałyby wpływ na skuteczność dochodzenia należności. NIK nie wnosi także uwag do umarzania zaległości.

Zaplanowane w części 19 wydatki, łącznie z wydatkami, które nie wygasają z końcem roku budżetowego, zostały wykonane w 99,5% planu po zmianach. Szczegółowym badaniem objęto realizację wydatków budżetu państwa w kwocie 118 299,8 tys. zł, tj. 14,8% wydatków Ministerstwa Finansów realizowanych przez dysponenta I i III stopnia i 1,3% wydatków części 19, oraz realizację wydatków budżetu środków europejskich w kwocie 3247,5 tys. zł, tj. 23,9% wydatków kontrolowanej jednostki i 3% wydatków części 19. Ustalono, że zostały one poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹⁰ (dalej także: ufp) i aktach wykonawczych. Nie stwierdzono niecelowego lub niegospodarnego wydatkowania środków publicznych. Stwierdzone nieprawidłowości, z uwagi na niewielką skalę i w większości formalny charakter, nie miały wpływu na ocenę kontrolowanej działalności. Polegały one na zwłoce w przekazaniu informacji do odpowiedniej komórki organizacyjnej Ministerstwa Finansów o zablokowaniu planowanych w 2021 r. wydatków w ramach budżetu środków europejskich w kwocie 118 tys. zł, braku zapewnienia aktualności niektórych pozycji planu postępowań o udzielenie zamówień na rok 2021 w zakresie dotyczącym przewidywanego terminu wszczęcia postępowania, a także na podaniu nieprawidłowych kwot najtańszej oraz najdroższej oferty oraz końcowej wartości umowy w opublikowanym w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej ogłoszeniu o udzieleniu zamówienia. Ponadto w 2021 r. wystąpiły przypadki polegające na nieterminowym wprowadzaniu środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych do ewidencji centrali Ministerstwa Finansów (dalej także: MF), co w odniesieniu do roku 2019 i 2020 NIK stwierdziła już w ramach kontroli P/21/009 – Efektywność wydatkowania środków na inwestycje przez jednostki budżetowe.

Dysponent części prawidłowo sprawował nadzór i kontrolę nad wykonaniem budżetu, według zasad określonych w art. 175 ust. 1 i 2 ustawy o finansach publicznych.

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie prawidłowość sporządzenia łącznych sprawozdań za 2021 r. przez dysponenta części 19 – Budżet, finanse publiczne i instytucje finansowe oraz sprawozdań jednostkowych urzędu obsługującego Ministra Finansów. Sprawozdania łączne dysponenta części 19 zostały sporządzone na podstawie danych wynikających ze sprawozdań jednostkowych podległych dysponentów, a sprawozdania jednostkowe centrali Ministerstwa Finansów na podstawie danych wynikających z ewidencji księgowej. Przyjęty system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny kontrolę prawidłowości sporządzonych sprawozdań budżetowych, w tym z budżetu środków europejskich, sprawozdań w zakresie operacji finansowych, z uwzględnieniem sprawozdań dysponenta

⁹ Ustawa budżetowa na rok 2021 z dnia 20 stycznia 2021 r. (Dz. U. poz. 190, ze zm.; dalej: ustawa budżetowa).

¹⁰ Dz. U. z 2021 r. poz. 305, ze zm.

III stopnia. Skontrolowane sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

Kalkulacja oceny ogólnej wykonania budżetu państwa w części 19 – Budżet, finanse publiczne i instytucje finansowe przedstawiona została w załączniku nr 7.2. do niniejszej Informacji.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie planu finansowego Funduszu Reprywatyzacji w 2021 r. Dysponent Funduszu Reprywatyzacji prawidłowo zrealizował przychody i koszty oraz zadania Funduszu. Przychody i koszty Funduszu Reprywatyzacji zostały wykonane zgodnie z planem finansowym. Na podstawie szczegółowego badania kosztów w kwocie 2 013 116,9 tys. zł, tj. 92,7% kosztów Funduszu, ustalono, że zostały one poniesione na cele wskazane w przepisach prawa powszechnie obowiązującego.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie zaopiniowała roczne sprawozdania za 2021 r. z wykonania planu finansowego Funduszu Reprywatyzacji oraz sprawozdania za IV kwartał 2021 r. w zakresie operacji finansowych.

Sprawozdania zostały sporządzone prawidłowo, na podstawie danych wynikających z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzania sprawozdań. Skontrolowane sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

Kalkulacja oceny ogólnej wykonania planu finansowego Funduszu Reprywatyzacji przedstawiona została w załączniku nr 7.3. do niniejszej Informacji.

3. UWAGI

1. Najwyższa Izba Kontroli zauważa, że w 2021 r. planowane koszty realizacji zadań Funduszu zwiększono z kwoty 420 700 tys. zł, przewidzianej w ustawie budżetowej, do kwoty 2 310 550 tys. zł, a jednocześnie plan przychodów zwiększono jedynie o przychody z tytułu nieodpłatnego otrzymania skarbowych papierów wartościowych. Jest to działanie mające umocowanie w przepisach ustaw (możliwość przekazania Funduszowi skarbowych papierów wartościowych została przewidziana w art. 76 ustawy o budżecie na rok 2021 oraz w art. 19 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 11 sierpnia 2021 r.) i formalnie zgodne z art. 52 ust. 2 pkt 2 ustawy o finansach publicznych, w myśl którego plan kosztów może ulec zwiększeniu o ile nie spowoduje to zwiększenia dotacji z budżetu lub zwiększenia planowanego stanu zobowiązań, jednak, w ocenie NIK, zaburza przejrzystość finansów publicznych oraz roczność budżetu państwa.
2. Najwyższa Izba Kontroli zauważa ponadto, że w 2021 r., podobnie jak w latach 2019–2020 i w roku 2017, ponad 90% kosztów Funduszu Reprywatyzacji stanowiły koszty związane z nabywaniem i obejmowaniem akcji i udziałów w spółkach, chociaż działalność w tym zakresie nie jest celem, dla którego powołano ten Fundusz. Jednocześnie NIK zauważa, że w 2019 r. utworzono Fundusz Inwestycji Kapitałowych, którego jedynym zadaniem jest nabywanie lub obejmowanie akcji przez Skarb Państwa oraz pokrywanie kosztów z tym związanych. Pomimo tego, koszty Funduszu Inwestycji Kapitałowych na ten cel były w 2021 r. prawie pięciokrotnie niższe niż wydatki Funduszu Reprywatyzacji.

4. WYNIKI KONTROLI WYKONANIA BUDŻETU PAŃSTWA I BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH CZĘŚCI 19 – BUDŻET, FINANSE PUBLICZNE I INSTYTUCJE FINANSOWE

4.1. DOCHODY BUDŻETOWE

4.1.1. REALIZACJA DOCHODÓW BUDŻETOWYCH

Zgodnie z założeniami przyjętymi do kontroli wykonania budżetu państwa w 2021 r., kontrola dochodów budżetowych w części 19 – Budżet, finanse publiczne i instytucje finansowe została ograniczona do przeprowadzenia analizy porównawczej danych ujętych w rocznym sprawozdaniu budżetowym Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego oraz badania skuteczności podejmowanych przez dysponenta działań windykacyjnych.

Zrealizowane w 2021 r. dochody wyniosły 331 415,4 tys. zł i były wyższe o 42 470,4 tys. zł (o 14,7%) od kwoty planowanej w ustawie budżetowej na rok 2021 oraz wyższe o 99 776,8 tys. zł (o 43,1%) od dochodów uzyskanych w 2020 r. Osiągnięcie dochodów znacząco wyższych niż w roku poprzednim wynikało przede wszystkim z wyższych o 98 314,9 tys. zł dochodów z tytułu odsetek w rozdziale 75814 *Różne rozliczenia finansowe*. Dochody te obejmują głównie odsetki od środków budżetu państwa lokowanych w Narodowym Banku Polskim (dalej: NBP) i Banku Gospodarstwa Krajowego (dalej: BGK). Na wzrost dochodów z tego tytułu miało wpływ zwiększenie oprocentowania lokat w ostatnim kwartale 2021 r. Dochody z tego tytułu, podobnie jak w latach poprzednich, miały największy udział w strukturze dochodów (259 849,8 tys. zł, tj. 78,4% dochodów ogółem części 19).

Szczegółowe informacje o dochodach zrealizowanych w części 19 w 2021 r. przedstawiono w załączniku nr 7.4. do niniejszej Informacji.

Zrealizowane w 2021 r. dochody centrali Ministerstwa Finansów wyniosły 303 152,3 tys. zł i były wyższe o 102 955,8 tys. zł (o 51,4%) od uzyskanych w 2020 r. Wynikało to głównie z osiągnięcia wyższych odsetek od lokat środków budżetu państwa w NBP i BGK.

Na koniec 2021 r., zgodnie ze sprawozdaniem Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych, w części 19 wystąpiły należności w wysokości 303 298,8 tys. zł, w tym zaległości 273 471,1 tys. zł. W porównaniu do stanu na koniec roku 2020 należności wzrosły o 9506,6 tys. zł, tj. o 3,2%, a zaległości o 7007,9 tys. zł, tj. o 2,6%. Wzrost stanu należności i zaległości wynikał przede wszystkim z naliczenia grzywien i kar, w tym kar umownych, oraz z naliczenia odsetek od zaległości.

Ujęte w rocznym sprawozdaniu Rb-27 centrali Ministerstwa Finansów należności wyniosły 45 502,3 tys. zł, w tym 17 211,2 tys. zł stanowiły zaległości. W porównaniu do stanu na koniec 2020 r. należności zwiększyły się o 891,9 tys. zł (tj. o 2%), natomiast zaległości zmniejszyły się o 1408,1 tys. zł (o 7,6%). Wzrost należności wynikał z wyceny należności wyrażonej w walucie obcej oraz naliczenia odsetek od zaległości. Spadek zaległości spowodowany był skierowaniem na drogę postępowania sądowego jednej należności powstałej w latach ubiegłych, zatem zgodnie z zasadami sporządzania sprawozdań budżetowych kwoty tej należności nie wykazano jako zaległość. Zgodnie z wytycznymi zawartymi w instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych¹¹, jako zaległości wykazuje się wyłącznie należności pozostałe do zapłaty, których termin zapłaty minął i mogą być egzekwowane, a należności, co do których toczy się spór sądowy, zwłaszcza gdy na drodze sądowej kwestionowane jest istnienie lub wysokość należności, nie mogą być egzekwowane.

4.1.2. NALEŻNOŚCI POZOSTAŁE DO ZAPŁATY

Skuteczność i adekwatność działań podejmowanych przez dysponenta III stopnia – centralę Ministerstwa Finansów w celu odzyskania należności sprawdzono na próbie 1,9% należności

¹¹ Instrukcja sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetu państwa, stanowiąca załącznik nr 34 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1564, ze zm. Rozporządzenie zostało uchylone z dniem 22 stycznia 2022 r., jednak miało zastosowanie do sprawozdań budżetowych sporządzanych za rok 2021).

pozostałych do zapłaty na kwotę 871,9 tys. zł (co stanowi 0,3% należności pozostałych do zapłaty w części 19). Doboru dokonano metodą celową spośród 404 pozycji należności centrali Ministerstwa Finansów (dowodów księgowych będących podstawą ujęcia należności), nie stwierdzając nieprawidłowości mających wpływ na skuteczność dochodzenia zaległości.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły podejmowania działań niezgodnych z wewnętrznymi regulacjami, wynikającymi z Zarządzenia nr 49 Ministra Finansów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie zasad postępowania w Ministerstwie Finansów przy ustalaniu oraz dochodzeniu należności pieniężnych o charakterze cywilnoprawnym (dalej: Zarządzenie). Niezgodności te dotyczyły podejmowania działań z opóźnieniem w odniesieniu do terminów wyznaczonych w Zarządzeniu, wystawianiu kolejnych dokumentów (noty obciążeniowej, wezwania do zapłaty) bez wszystkich wymaganych w Zarządzeniu elementów lub braku tych dokumentów. Nieprawidłowości te wystąpiły w trzech sprawach, z pięciu analizowanych. Dyrektorzy departamentów MF, w których gestii leżało dochodzenie tych zaległości, tłumaczyli nieprawidłowości koniecznością dokonania szczegółowych analiz, działaniem w warunkach pandemii i związaną z tym pracą w trybie hybrydowym oraz pomyłkami pracowników. W ocenie NIK, analizy powinny być prowadzone w racjonalnych terminach, a zadaniem kierowników komórek organizacyjnych MF jest zorganizowanie pracy podległych pracowników w sposób gwarantujący terminową realizację wszystkich zadań nałożonych na daną jednostkę, w tym również w zakresie dochodzenia należności Skarbu Państwa.

4.2. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA I BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH

4.2.1. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA

Wydatki budżetu państwa w 2021 r. w części 19 wyniosły 8 814 200,1 tys. zł (w tym wydatki niewygasające – 452 199,9 tys. zł), co stanowiło 107,6% kwoty planowanej w ustawie budżetowej oraz 99,5% planu po zmianach. W porównaniu do 2020 r. wydatki wzrosły o 698 649,7 tys. zł (8,6%). Na wzrost ten miały wpływ głównie wydatki z tytułu realizacji programu wieloletniego „Modernizacja Krajowej Administracji Skarbowej w latach 2020–2022” (228 711,8 tys. zł łącznie z wydatkami niewygasającymi) i zadania „Wzrost konkurencyjności i motywacyjności zatrudnienia w jednostkach KAS” (184 393,8 tys. zł), zabezpieczenia skutków podwyżek wynagrodzeń i uposażeń pracowników i funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej KAS zrealizowanych w 2020 r. ze środków zabezpieczonych w programie „Modernizacja Krajowej Administracji Skarbowej w latach 2020–2022” (83 214,6 tys. zł). Niższe niż w 2020 r. (o 76,2%) były natomiast wydatki ponoszone w ramach rządowego programu „Wspieranie przedsiębiorczości z wykorzystaniem poręczeń i gwarancji BGK”, które w 2021 r. wyniosły 37 082,7 tys. zł. Spowodowane to było mniejszym w porównaniu do roku poprzedniego zapotrzebowaniem Banku Gospodarstwa Krajowego na wypłaty z gwarancji.

Wydatki budżetu państwa poniesione na utrzymanie urzędu obsługującego Ministra Finansów stanowiły 7,6% wydatków części 19 i wyniosły 671 275,2 tys. zł (w tym wydatki niewygasające – 21 560,7 tys. zł). Wydatki te stanowiły 78,8% kwoty planowanej w ustawie budżetowej na rok 2021 oraz 95,7% planu po zmianach. W porównaniu do roku poprzedniego wydatki były niższe o 15,3%. Zmniejszenie wydatków było spowodowane głównie niższymi wydatkami w ramach rządowego programu „Wspieranie przedsiębiorczości z wykorzystaniem poręczeń i gwarancji BGK”.

Zrealizowane zostały wnioski NIK sformułowane po kontroli wykonania budżetu państwa w 2020 r. w części 19 odnośnie do rzetelnego sporządzania protokołów odbioru dotyczących umów realizowanych na rzecz Ministerstwa Finansów, wyegzekwowania kary umownej w ramach umowy na dostawę i montaż kolumnowych wykrywaczy metalu we właściwej wysokości oraz wnioskowania o środki z rezerw celowych na wydatki możliwe do zrealizowania w danym roku budżetowym.

Nadal aktualny pozostaje wniosek NIK sformułowany po wcześniejszych kontrolach wykonania budżetu państwa, dotyczący zaprzestania utrzymywania środków w planie dysponenta części i ujmowanie ich w planach jednostek podległych. Z wyjaśnień Dyrektora Departamentu Finansów i Księgowości Ministerstwa Finansów wynika, że w planie wydatków dysponenta części 19 zaplanowano wydatki o charakterze incydentalnym, których ujęcie w planie wydatków dysponentów niższego stopnia na etapie prac nad projektem ustawy budżetowej było trudne do przewidzenia. W ciągu 2021 r. przekazano z tego planu do planów dysponentów niższego stopnia środki z przeznaczeniem w szczególności na sfinansowanie napraw, remontów, odtworzenia mienia jednostek oraz odpraw pośmiertnych. W planie wydatków dysponenta części 19 zaplanowano również wydatki dotyczące Programów Operacyjnych:

Rybnactwo i Morze 2014-2020, Pomoc Żywnościowa 2014-2020, Pomoc Techniczna 2014-2020, między innymi z powodu braku decyzji na etapie planowania o wyznaczeniu konkretnej jednostki bądź jednostek do ich realizacji w 2021 r. Ustalono, że w ciągu 2021 roku przekazano z planu wydatków dysponenta części do planu wydatków dysponentów niższego stopnia kwotę 8241,9 tys. zł. Przekazana kwota była niższa niż w roku poprzednim (8771,2 tys. zł). NIK w dalszym ciągu zwraca uwagę, iż pomimo zmniejszenia w porównaniu z rokiem poprzednim przekazanej kwoty, powyższe wydatki powinny być, w miarę możliwości, planowane przez jednostki podległe. Ewentualne niedobory środków w trakcie roku powinny być uzupełniane w sposób przewidziany w ustawie o finansach publicznych, w tym poprzez dokonywanie odpowiednich zmian w planie finansowym jednostek podległych. Środki na zadania jednostek podległych mogą być ujmowane wyłącznie w ich planach finansowych lub w części 83 – Rezerwy celowe, w przypadku gdy na etapie planowania wydatków na dany rok budżetowy dysponent nie jest w stanie określić, które jednostki będą ostatecznie realizowały określone wydatki.

Plan wydatków części 19 zwiększono w trakcie roku z rezerw celowych o kwotę 781 904,6 tys. zł. W wyniku składanych przez dysponenta części wniosków o korektę przyznaných środków Minister Finansów zmniejszył środki z rezerw celowych o 22 952,6 tys. zł. W następstwie powyższych zmian plan wydatków części 19 został ostatecznie zwiększony środkami z rezerw celowych o 758 952 tys. zł, w tym na realizację programu wieloletniego „Modernizacja Krajowej Administracji Skarbowej w latach 2020–2022” – 228 909,1 tys. zł.

Otrzymane środki z rezerw celowych zostały wykorzystane w kwocie 522 403,2 tys. zł (68,8%).

Jak wynika z wyjaśnień Dyrektor Departamentu Finansów i Księgowości Ministerstwa Finansów, głównymi przyczynami niezrealizowania wydatków ze środków rezerw celowych była sytuacja epidemiczna COVID-19, skutkująca opóźnieniami w realizacji przez wykonawców usług i dostaw, w tym przeprowadzenia zaplanowanych szkoleń dla pracowników jednostek resortu finansów. Niezrealizowane wydatki w wysokości 204 979,3 tys. zł zostały przeniesione do wydatków, które nie wygasają z końcem roku budżetowego.

Plan dysponenta III stopnia – centrali MF zwiększono w trakcie roku środkami z rezerw celowych w wysokości 11 112,8 tys. zł, które zostały wykorzystane w 90%.

Szczegółowym badaniem objęto zwiększenia planu wydatków centrali MF środkami z rezerw celowych na kwotę 1429,6 tys. zł, co stanowiło 12,9% kwoty zwiększeń planu kontrolowanej jednostki. W wyniku badania stwierdzono, że po otrzymaniu decyzji o zwiększeniu planu dysponent dokonywał zmian planu wydatków.

W ramach badanej próby ustalono, że z otrzymanych środków zrealizowano wydatki w wysokości 918,2 tys. zł, które zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem. Niezrealizowanie wydatków spowodowane było głównie, jak wyjaśniła Dyrektor Departamentu Finansów i Księgowości, unieważnieniem postępowania o udzielenie zamówienia publicznego oraz wystąpieniem już po zwiększeniu planu ryzyka niezrealizowania do końca 2021 r. dostawy przez wykonawcę. Część niewykorzystanych środków, w wysokości 355,3 tys. zł, ujęto w wydatkach niewygasających z końcem roku.

Stwierdzono również, że wydatki na realizację w 2021 r. programu wieloletniego „Modernizacja Krajowej Administracji Skarbowej w latach 2020–2022” zostały w całości zaplanowane w poz. 44 części 83 – Rezerwy celowe, pomimo iż czas, w którym program został ustanowiony w 2019 r., jak i termin zatwierdzenia przez Ministra Finansów (tj. 29 lipca 2020 r.) *Szczegółowego planu realizacji priorytetów przedmiotowego programu w roku 2021*¹², zawierającego podział planowanych wydatków na wynagrodzenia, uposażenia i pochodne dla poszczególnych jednostek KAS oraz plan pozostałych wydatków w szczególności podziałek klasyfikacji budżetowej, pozwalały na zaplanowanie tych wydatków w ramach części 19 budżetu państwa na etapie prac nad projektem ustawy budżetowej na rok 2021. Na brak przeszkód w uwzględnieniu wydatków na realizację powyższego programu w planie finansowym części 19 Najwyższa Izba Kontroli zwróciła już uwagę w ramach kontroli planowania i wykorzystania rezerw budżetu państwa i budżetu środków europejskich¹³ oraz kontroli wykonania budżetu państwa w 2020 r.

Zdaniem Dyrektor Departamentu Finansów i Księgowości, ujęcie kwoty przeznaczonej na realizację przedmiotowego programu w roku 2021 w rezerwie celowej budżetu państwa było korzystne dla budżetu z punktu widzenia optymalizacji procesu angażowania środków na poszczególne zadania, w szczególności w priorytetach II-V. W przypadku zadań budowlanych (stanowiących większość

¹² Zmienionego przez Ministra Finansów 17 sierpnia 2021 r.

¹³ Wystąpienie pokontrolne nr KBF.410.005.01.2020 z 23 grudnia 2020 r.

wartości tych priorytetów), których terminy realizacji, w tym możliwości wszczęcia postępowań, zależą od instytucji niezależnych od zamawiającego (np. uzyskanie pozwolenia na budowę, uzgodnienia z zarządcą gruntów, zakończenie konkursu architektonicznego), określenie terminów zapotrzebowania na środki i ich wydatkowanie jest trudne. Inwestycje budowlane są procesami wieloletnimi, wymagającymi elastyczności w trakcie realizacji. Ponadto planowane wartości zadań budowlanych na etapie przygotowania przedmiotowego programu są szacowane na podstawie Wstępnych Kosztorysów Inwestycyjnych i ich ostateczna wartość jest weryfikowana w procesie zamówień publicznych. Konstrukcja programu umożliwia beneficjentowi przesuwanie środków pomiędzy zadaniami i priorytetami II-V, w zależności od uzasadnionych potrzeb, zidentyfikowanych w trakcie jego realizacji. Dzięki temu ma on możliwość optymalnego wykorzystania przyznanego finansowania. W związku z powyższym, jak wskazała Dyrektor Departamentu Finansów i Księgowości, decyzja o ujęciu finansowania tego programu w rezerwie celowej była zasadna, również z uwagi na potencjalne ograniczenie skali zaangażowania środków i możliwość korygowania decyzji zarządczych dotyczących rozwoju infrastruktury KAS. Ponadto zaplanowanie środków przewidzianych na realizację programu w budżetach właściwych dysponentów oznaczałoby nieefektywną alokację środków budżetowych.

Najwyższa Izba Kontroli nie podziela wyjaśnień Dyrektora Departamentu Finansów i Księgowości dotyczących powodów zaplanowania wydatków na realizację przedmiotowego programu w całości w ramach części 83 – Rezerwy celowe, zwracając uwagę, że wydatki na inwestycje budowlane są planowane i realizowane w ramach danych części budżetowych, co możliwe jest dzięki zapewnieniu finansowania przez Ministra Finansów realizacji projektów wieloletnich. Zatem o ile w przypadku pierwszego roku realizacji inwestycji dopuszczalne jest zaplanowanie wydatków na ten cel w ramach części 83, o tyle realizacja w latach następnych powinna być finansowana środkami w ramach danej części budżetu państwa. NIK zwraca również uwagę, że w przypadku realizacji pozostałych zadań w ramach programu, szczegółowy plan realizacji programu w danym roku budżetowym jest przygotowywany w takim okresie prac nad projektem ustawy budżetowej na dany rok, by móc rozdysponować planowane wydatki na ich realizację dla konkretnych jednostek organizacyjnych resortu finansów.

Dysponent części 19 dokonał blokady planowanych wydatków budżetu państwa na rok 2021 na łączną kwotę 95 884 tys. zł (110 decyzji). Nie zablokowano środków w przypadku, o którym mowa w art. 177 ust. 1 pkt 1 ustawy o finansach publicznych, tj. w związku ze stwierdzoną niegospodarnością w jednostkach podległych. Kwota zablokowanych środków była o 66,1% niższa niż w roku poprzednim. W ramach powyższych decyzji, 49 z nich dotyczyło niewykorzystanych środków otrzymanych z rezerw celowych na kwotę 29 335,7 tys. zł.

Blokady planowanych wydatków podejmowano w znacznej większości dopiero w dwóch ostatnich miesiącach 2021 r. W listopadzie 2021 r. zostało podjętych siedem decyzji na kwotę 54 859,7 tys. zł, a w grudniu 2021 r. – 92 decyzje na kwotę 34 640,1 tys. zł. Z wyjaśnień Dyrektora Departamentu Finansów i Księgowości wynika, że zablokowanie planowanych wydatków w 2021 r. spowodowane było głównie sytuacją epidemiczną (brak możliwości wyboru wykonawcy usług w przetargach; przeniesienie realizacji zadań na 2022 r. w związku z trudną sytuacją wykonawcy lub brakiem możliwości wykonania usług zgodnie z przyjętym harmonogramem; mniejsze niż planowano zapotrzebowanie na szkolenia i wyjazdy służbowe) oraz uzyskaniem niższych cen niż szacowane w ramach przeprowadzonych postępowań przetargowych. Ponadto, jak wyjaśniła Dyrektor Departamentu Finansów i Księgowości, każdego roku w budżecie państwa występują oszczędności, które mogą być wykorzystane na inne cele. W roku 2021 niezrealizowane planowane wydatki zostały zablokowane i w większości przeznaczone na działania związane z przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19. Dyrektor poinformowała również, że przypadki zablokowania wydatków ze środków pochodzących z rezerw celowych miały miejsce po terminach określonych w art. 154 ustawy o finansach publicznych, co uniemożliwiło Ministrowi Finansów skorygowanie decyzji o przyznaniu tych środków.

Do szczegółowego badania wybrano 13 decyzji o blokowaniu planowanych wydatków na łączną kwotę 10 341 tys. zł, tj. 10,9% zablokowanych wydatków przez dysponenta części 19. W wyniku badania stwierdzono, że decyzje o dokonaniu blokad dysponent części podjął najpóźniej po siedmiu dniach od dnia pozyskania informacji o takiej możliwości.

Minister Finansów dwukrotnie, działając na podstawie przepisów ustawy o COVID-19¹⁴, dokonał zmniejszenia planu wydatków części 19:

¹⁴ Na podstawie art. 15zi pkt 6 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 2095, ze zm.), w związku z art. 69 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 31 marca

- w dniu 3 grudnia 2021 r. o kwotę 51 236,2 tys. zł, w celu utworzenia poz. 72 rezerw celowych pn. „Rezerwa na wpłatę do Funduszu Przeciwdziałania COVID-19”;
- w dniu 29 grudnia 2021 r. o kwotę 43 063,7 tys. zł, w celu utworzenia poz. 73 rezerw celowych pn. „Rezerwa na wpłatę do Funduszu Przeciwdziałania COVID-19”.

Z wyjaśnień Dyrektor Departamentu Finansów i Księgowości wynika, że powyższe zmniejszenie zablokowanych wydatków nie miało negatywnego wpływu na realizację zadań dysponenta części 19 i jednostek podległych.

Prezes Rady Ministrów w 2021 r. nie polecił dysponentowi części 19 – Budżet, finanse publiczne i instytucje finansowe dokonania dodatkowej wpłaty środków na Fundusz Przeciwdziałania COVID-19.

W strukturze wydatków budżetu państwa w części 19 według grup ekonomicznych największy udział miały wydatki bieżące jednostek budżetowych – 93% (8 199 085,9 tys. zł). Wydatki majątkowe oraz wydatki na dotacje i subwencje stanowiły odpowiednio 4,7% (413 948,6 tys. zł) oraz 1,6% (139 540,9 tys. zł), a świadczenia na rzecz osób fizycznych – 0,7% (139 540,9 tys. zł).

Wydatki na wynagrodzenia w części 19 budżetu państwa¹⁵ w 2021 r. wyniosły 5 775 742,6 tys. zł, tj. 97,2% planu po zmianach, i były wyższe o 467 322,6 tys. zł (o 8,8%) niż w 2020 r. Wzrost wydatków wynikał ze zwiększenia planu wydatków na wynagrodzenia pracowników i uposażenia funkcjonariuszy środkami z rezerw celowych części 83 budżetu państwa w wysokości 265 241,3 tys. zł, w tym z poz. 44 Dofinansowanie realizacji niektórych zadań kontynuowanych, w tym środki na odbudowę dochodów budżetu państwa i zadania związane z poprawą finansów publicznych z przeznaczeniem na realizację zadania *Wzrost konkurencyjności i motywacyjności zatrudnienia w jednostkach KAS* – 159 703,3 tys. zł, zabezpieczenie skutków podwyżek wynagrodzeń i uposażeń pracowników i funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej KAS zrealizowanych w 2020 r. ze środków zabezpieczonych w programie „Modernizacja Krajowej Administracji Skarbowej w latach 2020–2022” – 72 004,2 tys. zł.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na jednego pełnozatrudnionego wyniosło 7911,5 zł i wzrosło w porównaniu do roku 2020 o 8,5%, tj. o 621,6 zł. Wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia wystąpił we wszystkich grupach zatrudnienia, z tego w grupie osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe o 43,5%, osób nieobjętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń o 21,9%, żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy o 16,2%, funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej o 9,5%, członków korpusu służby cywilnej o 8,4%.

Przeciętne zatrudnienie w części 19 w 2021 r. wyniosło 60 837 osób i w porównaniu do 2020 r. zwiększyło się o 155 osób, tj. o 0,3%.

Największy wzrost zatrudnienia rok do roku wystąpił w Centrum Informatyki Resortu Finansów (dalej także: CIRF) o 1475 osób, tj. o 888,6%. Zwiększenie zatrudnienia wystąpiło również w jednostkach Krajowej Informacji Skarbowej o 75 osób (7,6%), Ministerstwie Finansów o 16 osób, tj. 0,6%, i Krajowej Szkole Skarbowości o jedną osobę, tj. 0,5%.

Zmniejszenie zatrudnienia rok do roku o 1418 osób (o 2,5%) stwierdzono natomiast w izbach administracji skarbowej wraz z podległymi urzędami skarbowymi i urzędami celno-skarbowymi. Zmniejszenie zatrudnienia wystąpiło wśród członków korpusu służby cywilnej o 2,6% (1174 osoby), funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej o 2,2% (227 osób) i pracowników nieobjętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń o 2% (17 osób). Jak wynika z wyjaśnień Dyrektor Departamentu Finansów i Księgowości, wzrost zatrudnienia w Centrum Informatyki Resortu Finansów spowodowany był głównie przeniesieniem osób zatrudnionych w jednostkach Krajowej Administracji Skarbowej, w związku z przyjętą koncepcją wdrożenia nowego modelu IT – „Integracja usług informatycznych”.

W Ministerstwie Finansów w 2021 r. realizowano dwie umowy zlecenia (z jedną osobą fizyczną niebędącą pracownikiem Ministerstwa), obejmujące łącznie okres siedmiu miesięcy, w wyniku których poniesiono wydatki w wysokości 25,7 tys. zł. Realizowane w ramach umów zlecenia zadania dotyczyły uporządkowania i zarchiwizowania dokumentacji znajdującej się w Ministerstwie.

2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 568, ze zm.). Prezes Rady Ministrów pismem z 1 grudnia 2021 r. i z 23 grudnia 2021 r. polecił Ministrowi Finansów utworzenie nowych rezerw celowych z przeznaczeniem na dokonanie wpłaty do Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 i przeniesienie do tych rezerw kwot wydatków zablokowanych na podstawie art. 177 ust. 1 ustawy o finansach publicznych. W części 83 Rezerwy celowe zostały utworzone nowe rezerwy celowe poz. 72 i poz. 73 pn. „Rezerwa na wpłatę do Funduszu Przeciwdziałania COVID-19”, na realizację niezbędnych wydatków związanych z przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19.

¹⁵ Według sprawozdania Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach.

W 2021 r. zadania i projekty związane z zapewnieniem infrastruktury informatycznej Ministerstwa Finansów realizowane były zarówno przez samo Ministerstwo, jak również przez CIRF oraz spółkę Aplikacje Krytyczne sp. z o.o. Przez cały ten okres Ministerstwo korzystało również z usług podmiotów udostępniających specjalistów z zakresu IT w formie tzw. najmu personelu. Usługi były świadczone w ramach sześciu umów, które dotyczyły łącznie 77 osób. Z tego tytułu w 2021 r. w Ministerstwie Finansów poniesiono wydatki budżetu państwa i budżetu środków europejskich w wysokości 7954,7 tys. zł. Usługi w ramach tych umów dotyczyły zapewnienia personelu informatycznego.

Jak wynika z wyjaśnień Dyrektora Departamentu Zarządzania Informatyzacją i Projektami, nadzorującego w 2021 r. realizację dla Ministerstwa Finansów zadań w zakresie IT przez wynajęty personel informatyczny, spółka Aplikacje Krytyczne sp. z o.o., zgodnie z obowiązującymi przepisami, nie posiada gwarancji wyłącznej realizacji projektów informatycznych dla Ministerstwa. Przy wyborze sposobu realizacji danego rozwiązania informatycznego decydujące są dwa kryteria: czas niezbędny na wykonanie zadania oraz koszt realizacji. Ponieważ zlecenie spółce wykonania aplikacji nie jest bezkosztowe, decydujące staje się kryterium czasu wykonania zadania. Ważnym kryterium alternatywnego zlecenia prac firmom zewnętrznym jest ich specyfika działania na rynku i doświadczenie w przygotowywaniu danego oprogramowania. Ponadto, jak wskazał Dyrektor, spółka nie dostarcza sprzętu. Ministerstwo Finansów dysponuje wszelkimi prawami do dokonywania zmian w posiadanym oprogramowaniu i ma możliwość zlecenia wykonania zmian w tym oprogramowaniu spółce. Zapoznanie się z oprogramowaniem przez pracowników spółki wymaga wielu miesięcy. Zlecenie wykonania zmian w oprogramowaniu firmie, która dysponuje know-how jako autor dotychczasowego rozwiązania, daje największą szansę na realizację zadania w wymaganym terminie. Spółka nie dysponuje oprogramowaniem gotowym, wszelkie aplikacje wykonuje na zamówienie, co trwa co najmniej kilka miesięcy. W tej sytuacji kilkumiesięczna praca zespołu analityków i programistów spółki byłaby niewątpliwie droższa niż koszt poniesiony na zakup istniejącego oprogramowania, które spełniało potrzeby biznesowe Ministerstwa.

Dyrektor podał, że w zakresie realizacji projektów informatycznych przede wszystkim kierowano się zabezpieczeniem interesów Ministerstwa Finansów. Po zidentyfikowaniu konkretnej potrzeby badano możliwość jej zaspokojenia z wykorzystaniem zasobów własnych w oparciu o współpracę ze spółką Aplikacje Krytyczne sp. z o.o. czy CIRF. W przypadku niewystarczających zasobów własnych poszukiwane były możliwości zastosowania alternatywnych rozwiązań, wybierając najbardziej efektywne. W przypadku zamówień, gdzie do ich realizacji przez wykonawcę konieczna była wiedza na temat środowisk i architektury danego systemu, uwzględniano te, które są niezbędne z punktu widzenia zapewnienia wyboru wykonawcy gwarantującego prawidłowe wykonanie zamówienia. Podstawowe znaczenie miało doświadczenie w posługiwaniu się technologiami wykorzystanymi do budowy systemu, do którego odnosi się postępowanie. Dotyczy to w szczególności wymaganych kompetencji personelu wyznaczonego do realizacji umowy. W przypadku umów związanych z okresowym najmem specjalistów IT, o różnym zakresie kompetencji (tzw. body leasing), szczegółowo określano sposób szacowania, a następnie weryfikacji roboczo-godzin wykorzystanych w trakcie realizacji umowy przez ww. specjalistów.

Na rozproszenie realizacji zadań w zakresie informatyzacji NIK wskazała już w ramach przeprowadzonej w Ministerstwie Finansów kontroli P/21/009 – Efektywność wydatkowania środków na inwestycje przez jednostki budżetowe, zwracając uwagę na konieczność podjęcia działań zmierzających do opracowania kompleksowej koncepcji zarządzania strukturą informatyczną pozostającą w użytkowaniu Ministerstwa.

W 2021 r. na dotacje i subwencje wydatkowano łącznie 139 540,9 tys. zł, w tym:

- na subwencje dla partii politycznych i komitetów wyborczych – 70 414,8 tys. zł,
- na dotacje dla partii politycznych i komitetów wyborczych – 13,8 tys. zł,
- na dotację podmiotową dla Aplikacji Krytycznych sp. z o.o. – 48 043,2 tys. zł,
- na dotację celową dla Krajowej Szkoły Administracji Publicznej – 508 tys. zł,
- na dotację celową dla Instytutu Łączności – Państwowego Instytutu Badawczego – 2259,1 tys. zł,
- na dotacje przedmiotowe do posiłków sprzedawanych w barach mlecznych – 11 226,1 tys. zł,
- wpłata Polski na sfinansowanie kosztów oddłużenia Somalii – 7075,9 tys. zł.

Szczegółowym badaniem, pod kątem prawidłowości udzielania dotacji oraz sprawowanego przez dysponenta części nadzoru i kontroli nad ich wykorzystaniem, objęto trzy dotacje oraz przekazanie przez Polskę środków na rzecz oddłużenia Somalii o łącznej wartości 58 886,2 tys. zł (41,5% zrealizowanych wydatków na dotacje i subwencje w części 19).

Środki przeznaczone na dotacje celowe dla Krajowej Szkoły Administracji Publicznej im. Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Lecha Kaczyńskiego (508 tys. zł) oraz dla Instytutu Łączności – Państwowego

Instytutu Badawczego (2259,1 tys. zł) zostały wykonane zgodnie z planem, a oczekiwane efekty rzeczowe zostały uzyskane¹⁶. Umowy dotacji spełniały warunki określone w art. 150 ufp, a rozliczenia rzeczowo-finansowe powyższych dotacji zostały zatwierdzone w terminie określonym w art. 152 ust. 2 ufp. Niewykorzystane środki w łącznej kwocie 144 tys. zł zostały zwrócone w terminie.

W odniesieniu do dotacji podmiotowej dla spółki Aplikacje Krytyczne sp. z o.o. (dalej: Spółka), środki w wysokości 48 043,2 tys. zł były przekazywane w 12 transzach, zgodnie z wnioskiem złożonym przez Spółkę o przyznanie dotacji podmiotowej, w ustalonych wysokościach i terminach. Niewykorzystane środki dotacji w wysokości 556,8 tys. zł zostały zwrócone na rachunek Ministerstwa Finansów.

Art. 6 pkt 1 ustawy z dnia 29 kwietnia 2016 r. o szczególnych zasadach wykonywania niektórych zadań dotyczących informatyzacji w zakresie działań administracji rządowej budżet i finanse publiczne¹⁷ (dalej: Ustawa) stanowi, że Spółka nie może prowadzić działalności niezwiązanej z wykonywaniem zadań spółki, o których mowa w art. 2 ust. 2 Ustawy, co oznacza, że świadczy usługi wyłącznie na rzecz Skarbu Państwa, reprezentowanego przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych, w oparciu o umowę o świadczenie usług nr AP12.0710.1.2016 z dnia 15 września 2016 r., o której mowa w art. 9 Ustawy. Ze względu na zakres kontroli budżetowej umowa ta nie była przedmiotem szczegółowych badań kontrolnych.

Rozliczenie dotacji wypłaconych Spółce podlegało badaniu biegłego rewidenta, który nie zgłosił uwag do poprawności kwalifikacji kosztów sfinansowanych ze środków dotacji oraz nie stwierdził naruszenia przepisów dotyczących wykorzystania środków finansowych z dotacji w 2021 r.

Ponadto Minister Finansów przekazał kwotę 7075,9 tys. zł w związku z deklaracją uczestnictwa Polski w inicjatywie oddłużeniowej Somalii realizowanej za pośrednictwem Międzynarodowego Funduszu Walutowego (dalej także: MFW). Środki na wpłatę Polski na sfinansowanie kosztów oddłużenia Somalii zostały zaplanowane w ustawie z dnia 1 października 2021 r. o zmianie ustawy budżetowej na rok 2021¹⁸. Środki zabezpieczone w planie rzeczowo-finansowym Ministerstwa Finansów wyniosły 6690 tys. zł. Ze względu na spadek wartości waluty krajowej względem euro dokonano zwiększenia pierwotnie zaplanowanej kwoty do wysokości 7075,9 tys. zł¹⁹.

W lipcu 2019 r. MFW, którego Polska jest członkiem, podjął prace nad redukcją zadłużenia Somalii. Na koniec 2018 r. zadłużenie Somalii wyniosło 4,8 mld USD. Jednym z warunków rozwiązania kwestii zadłużenia Somalii było uregulowanie zaległości płatniczych Somalii wobec MFW, które na koniec maja 2019 r. wyniosły ok. 333 mln USD. MFW zaproponował zastosowanie podejścia, które uprzednio przyjęto w analogicznej operacji oddłużeniowej przeprowadzonej wobec Liberii, również z udziałem Polski²⁰.

Minister Finansów w odpowiedzi na prośbę MFW zadeklarował 27 stycznia 2020 r. gotowość Polski do uczestnictwa w planowanej operacji oddłużenia Somalii wobec MFW²¹. Do powyższego celu zostały użyte środki zgromadzone w latach poprzednich przez MFW na specjalnych rachunkach rezerwowych²². Obowiązujące regulacje MFW nie pozwalały na użycie tych środków bezpośrednio do umorzenia zadłużenia danego kraju. Pozwalały natomiast na przekazanie ich części do dyspozycji krajów członkowskich, zgodnie z ich procentowymi udziałami w MFW. Do dyspozycji Polski przekazana została kwota 1,21 mln SDR (tj. około 6,55 mln zł²³). Kwota ta została zwrócona do Narodowego Banku Polskiego, który jest odpowiedzialny za opłacanie udziałów Polski w MFW oraz za wszelkie operacje

¹⁶ Uzyskane efekty rzeczowe były weryfikowane na podstawie sprawozdań beneficjentów.

¹⁷ Dz. U. z 2021 r. poz. 186.

¹⁸ Dz. U. poz. 1900. Kwota została ujęta w załączniku nr 2 do ustawy budżetowej w części 19 – Budżet, finanse publiczne i instytucje finansowe, w dziale 750, rozdziale 750079, pod nazwą Pomoc zagraniczna w grupie dotacje i subwencje.

¹⁹ Decyzja Ministra Finansów w sprawie zmian w budżecie państwa w 2021 r.: nr 19.3122.2.135.2021.ZW z dnia 25 listopada 2021 r. oraz nr 19.3122.2.159.2021.ZW z dnia 22 grudnia 2021 r.

²⁰ W dniu 25 listopada 2008 r. Polska przekazała kwotę 899 997,42 EUR, 5 sierpnia 2009 r. kwotę 1 930 175,88 EUR, 18 czerwca 2010 r. kwotę 1 457 442,67 EUR oraz 6 października 2010 r. kwotę 47 001,19 EUR. Środki pochodziły z rezerwy celowej przeznaczonej na pomoc rozwojową: „Implementacja polskiego programu współpracy na rzecz rozwoju oraz wsparcie międzynarodowej współpracy na rzecz demokracji i społeczeństwa obywatelskiego (...)”. Rezerwa ta pozostawała w dyspozycji MSZ. Środki z ww. rezerwy, na wniosek Ministra Finansów zaakceptowany przez Ministra Spraw Zagranicznych, były przenoszone do cz. 19 budżetu państwa, a następnie przekazywane, z rachunku wydatków dysponenta części 19 z paragrafu 2740, do MFW na rzecz oddłużenia Liberii.

²¹ Stosowana deklaracja została przekazana do Dyrektora Zarządzającej MFW, znak pisma: WM4.913.386.2019.

²² Special Contingent Account (SCA-1) oraz deferred charges.

²³ Na dzień 19 sierpnia 2021 r.

finansowe dotyczące tych środków. Z uwagi na to, że zgodnie ze stanowiskiem NBP, bank ten nie jest ustawowo uprawniony do przeznaczenia otrzymanych środków na taki cel jak oddłużenie Somalii (w ocenie NBP, projekt oddłużenia Somalii nie wpisuje się w definicję członkostwa Polski w MFW), w Ministerstwie Finansów podjęto decyzję o dokonaniu wpłaty ww. kwoty ze środków budżetu państwa z części 19 – Budżet, finanse publiczne i instytucje finansowe.

Dokonanie ww. wpłaty zostało uzgodnione z Ministerstwem Spraw Zagranicznych²⁴, które poparło udział Polski w ww. inicjatywie. Intencją Ministerstwa Finansów było sfinansowanie ww. kwoty ze środków rezerwy celowej przeznaczonej na współpracę rozwojową, której dysponentem jest Minister Spraw Zagranicznych. Jednakże w roku 2021 MSZ rozdysonowało środki rezerwy na inne cele, stąd też została podjęta decyzja przez Ministerstwo Finansów, aby dokonać ww. płatności z części 19 budżetu państwa.

Ministerstwo Finansów 25 listopada 2021 r. zleciło NBP przekazanie środków do beneficjenta wskazanego przez MFW na rzecz oddłużenia Somalii (środki zabezpieczone w części 19 – Budżet, finanse publiczne i instytucje finansowe, paragraf 2740) w wysokości będącej ekwiwalentem kwoty 1,21 mln SDR, tj. 1497,1 tys. EUR (7075,9 tys. zł)²⁵.

Zastępca Dyrektora Departamentu Współpracy Międzynarodowej wskazał, że w skali kraju przepływy środków związanych z oddłużeniem Somalii bilansują się, bowiem wyrażona w SDR kwota transferu otrzymanego przez Polskę od MFW jest równa transferowi z Polski na rachunek zarządzany przez MFW²⁶. Środki przekazane przez MFW na rachunek SDR Holdings NBP²⁷ zostały zaliczone do bieżących przychodów NBP i rozliczone zgodnie z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim²⁸ (art. 69 ust. 4²⁹).

Minister Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej dopełnił obowiązków informacyjnych, sformułowanych w art. 122 ust. 4 ufp, tj. podał do publicznej wiadomości, w drodze obwieszczenia, wykaz jednostek, którym przyznano dotacje celowe i podmiotowe wraz z kwotami dotacji przyznanych poszczególnym jednostkom w 2020 r.³⁰ Wniosek pokontrolny w tym zakresie, sformułowany w związku z kontrolą wykonania budżetu w 2020 r., został zrealizowany. Natomiast obwieszczenie Ministra Finansów w sprawie wykazu jednostek, którym w 2021 r. przyznano dotacje podmiotowe i celowe, oraz kwot tych dotacji na dzień zakończenia czynności kontrolnych w jednostce było w trakcie przygotowywania.

Zrealizowane w 2021 r. w części 19 wydatki dotyczące świadczeń na rzecz osób fizycznych wyniosły 61 624,7 tys. zł, tj. 99,4% planu po zmianach, i były o 10,7% wyższe niż w roku poprzednim (55 020 tys. zł). Stanowiły 113,9% wydatków zrealizowanych w 2020 r. Największe kwoty dotyczyły przede wszystkim wydatków osobowych niezaliczanych do wynagrodzeń (49,5%), wydatków osobowych niezaliczanych do uposażeń wypłaconych żołnierzom i funkcjonariuszom (46,7%) oraz różnych wydatków na rzecz osób fizycznych (3,7%).

Plan finansowy centrali Ministerstwa Finansów zakładał wydatki i zakupy inwestycyjne na kwotę 25 851 tys. zł (w tym 3446 tys. zł w ramach budżetu środków europejskich). Środki te miały być wykorzystane na 17 zadań. W trakcie roku zrezygnowano z realizacji ośmiu zadań na kwotę 14 496 tys. zł, a do realizacji wprowadzono 13 nowych zadań inwestycyjnych i zakupy inwestycyjne na kwotę 10 871 tys. zł.

Głównymi powodami rezygnacji z zadań w ramach wydatków majątkowych były: transformacja komórek IT i przeniesienie środków z centrali Ministerstwa Finansów do Centrum Informatyki Resortu Finansów, długotrwałe uzgodnienia z Agencją Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Departamentem Bezpieczeństwa MF w zakresie dostosowania części pomieszczeń do przetwarzania informacji o charakterze niejawnym, rezygnacja z rozwoju Systemu e-Podatki i przeznaczenie środków na zadanie

²⁴ Pismo Departamentu Współpracy Międzynarodowej z 12 listopada 2019 r., znak: WM4.913.386.2019 do MSZ oraz odpowiedź MSZ z 15 listopada 2019 r., znak: DWR.4421.9.2019/2 do DWM.

²⁵ Potwierdzenie dokonania wpłaty w dniu 25 listopada 2021 r.

²⁶ Komunikat potwierdzający przekazanie przez MFW do NBP 1,21 mln SDR.

²⁷ Pismo NBP z 21 stycznia 2020 r., znak: DZ-WMIF-DF-0823-02/2020.

²⁸ Dz. U. z 2022 r. poz. 492, ze zm.

²⁹ W terminie 14 dni od dnia zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego NBP część rocznego zysku NBP (wpłata z zysku NBP) podlega odprowadzeniu do budżetu państwa.

³⁰ Obwieszczenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 13 września 2021 r. w sprawie wykazu jednostek, którym w 2020 r. przyznano dotacje podmiotowe i celowe, oraz kwot tych dotacji (Dz. Urz. Min. Fin. Fund. i Pol. Reg. poz. 137).

o wyższym priorytecie (kasy wirtualne), przekazanie środków na zadanie bardziej priorytetowe (zakup sprzętu specjalistycznego i doposażenie w sprzęt komputerowy) do izb administracji skarbowej.

Zmiany w planie wynikające z rezygnacji z zadań, zmniejszeń planu, wprowadzenia nowych zadań inwestycyjnych oraz zwiększeń planu wydatków majątkowych spowodowały, że plan wydatków centrali MF po zmianach obejmował realizację 22 zadań na łączną kwotę 22 226,2 tys. zł (w tym 9627 tys. zł w ramach budżetu środków europejskich).

Do największych planowanych inwestycji należały:

- wykonanie dokumentacji projektowej i termomodernizacja gmachu Ministerstwa Finansów – planowana kwota 5336 tys. zł została zmniejszona do 5039,2 tys. zł, a zrealizowano wydatki w wysokości 4431,8 tys. zł (88% planu po zmianach);
- wykonanie instalacji wentylacji mechanicznej i klimatyzacji w gmachu Ministerstwa – planowana kwota 5078 tys. zł została zmniejszona do kwoty 4052,6 tys. zł (zrealizowano wydatki w 100% planu po zmianach);
- realizacja projektu System EUREKA (budowa i wdrożenie) – zadanie to nie było planowane na etapie ustawy budżetowej, w planie po zmianach przewidziano kwotę 4435,8 tys. zł, która została zrealizowana w wysokości 4319,7 tys. zł, tj. 97,4% planu po zmianach;
- wykonanie modernizacji węzłów cieplnych wraz z modernizacją centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej – wydatki w planie i planie po zmianach wynosiły 1710 tys. zł, zadanie zrealizowane w 100%;
- specjalistyczne wyposażenie techniczne – wydatki na pokrycie VAT do zwrotu przez Komisję Europejską – Wspólnotowy program działań na rzecz wspierania działalności w dziedzinie ochrony interesów finansowych Wspólnoty (program Herkules III) – przewidywane wydatki w ustawie budżetowej 1333 tys. zł zostały zwiększone w planie po zmianach do 1623,2 tys. zł, a zrealizowane w wysokości 1599 tys. zł (98,5%).

Z ustaleń kontroli wynika, że z 22 zadań zaplanowanych w ramach kwoty 22 226,2 tys. zł zrealizowano w pełnym zakresie 19 zadań, dwa zadania wykonano częściowo, a jednego zadania nie zrealizowano. Kwota wydatków majątkowych poniesionych w 2021 r. wyniosła 20 647,6 tys. zł (w tym 8134,7 tys. zł w ramach budżetu środków europejskich), co stanowiło 92,9% planu po zmianach.

Niezrealizowane zadanie dotyczyło zakupu narzędzia informatycznego wspierającego zarządzanie relacjami z klientem KAS i jego wdrożenie (zakup licencji wraz z dostosowaniem). Zadanie to było planowane już w 2020 r. Rezygnacja z jego realizacji była wówczas spowodowana wydłużeniem postępowania przetargowego na umowy ramowe procedowane przez Ministerstwo Finansów, które miały stanowić podstawę do wydatkowania środków na narzędzie informatyczne (system CRM). Planowano rozpoczęcie prac i pierwsze wydatki w 2021 r. Brak realizacji powyższego zadania w 2021 r. wynikał ze zmiany koncepcji i oparcia realizacji tego przedsięwzięcia na zasobach własnych organizacji. Decyzja ta poprzedzona była przeprowadzonymi konsultacjami rynkowymi, które wskazały zmianę trybu jako rozwiązanie najbardziej optymalne. W efekcie powyższe podejście wygenerowało wiele nowych zadań i podzadań. Powyższe decyzje i kierunki prac spowodowały konieczność włączenia do Projektu CRM nowej jednostki organizacyjnej – Centrum Informatyki Resortu Finansów. CIRF na mocy regulacji wewnętrznych w ramach Resortu powinno dostarczać i zarządzać elementami infrastruktury informatycznej KAS oraz zasobami kadrowymi z kompetencjami wytwórczymi w obszarze IT. W zakresie kompetencji CIRF – w ramach świadczenia usług teleinformatycznych wobec KAS – jest również udzielanie i realizacja zamówień publicznych na zadania informatyczne – w tym wydatkowanie na nie środków finansowych. Dlatego też zwrócono się do Instytucji Pośredniczącej o wyrażenie zgody na odpowiednie zmiany w projekcie i przedłużenie terminu jego realizacji (wraz z uwzględnieniem roli CIRF), a w następstwie możliwość złożenia odpowiedniej aktualizacji wniosku o dofinansowanie – w celu dokończenia prac nad narzędziem, jego przetestowanie oraz wdrożenie produkcyjne w KAS. Stosowną aprobatę uzyskano 2 lutego 2022 r.

Dwa zadania, które zostały zrealizowane częściowo, dotyczyły wykonania dokumentacji projektowej i termomodernizacji gmachu Ministerstwa Finansów (wydatki zrealizowano w 88%) oraz utrzymania i rozwoju IT (wydatki zrealizowano w 69,9%). Przyczynami niepełnego wykonania tych zadań było odstąpienie od realizacji części prac wchodzących w zakres zadania (wykonanie dokumentacji projektowej i termomodernizacja) oraz brak potrzeby zlecenia prac rozwojowych w ramach systemu e-Podatki. Oba częściowo zrealizowane zadania zostały zaplanowane do przeniesienia z 2021 r. na rok następny.

Na podstawie ustawy z dnia 1 października 2021 roku o zmianie ustawy budżetowej na rok 2021 plan finansowy budżetu państwa w części 19 – Budżet, finanse publiczne i instytucje finansowe uległ

zwiększeniu z 8 147 103 tys. zł do 8 191 237 tys. zł, tj. łącznie o 44 134 tys. zł. Kwota zwiększenia wynikała z salda zmniejszeń – o 358 116 tys. zł i zwiększeń – o 402 250 tys. zł.

Kwota zmniejszeń dotyczyła w szczególności wydatków związanych z rozwojem przedsiębiorczości i obejmowała:

- środki na realizację rządowych programów poręczeniowo-gwarancyjnych oraz gwarancji udzielanych w ramach Funduszu Gwarancji Płynnościowych, w tym Program gwarancji *de minimis* jako instrument wspierania przedsiębiorczości z wykorzystaniem poręczeń i gwarancji Banku Gospodarstwa Krajowego w kwocie 357 830 tys. zł. Z prognoz otrzymanych z BGK w 2021 roku wynikało, że zapotrzebowanie na środki będzie mniejsze niż na etapie planowania budżetowego. Różnice pomiędzy środkami zaplanowanymi na wypłatę gwarancji a rzeczywistą realizacją wypłat były m.in. efektem przesunięcia lub odroczenia w czasie wnioskowania o wypłaty z gwarancji ze względu, iż przedsiębiorcy skorzystali i korzystają z różnych form wsparcia finansowego w ramach tarczy antykryzysowej oraz w związku z podejmowanymi przez banki działaniami w stosunku do kredytobiorców, mającymi na celu spłatę zadłużenia (wakacje kredytowe, zmiany terminów spłat). Działania te spowodowały, że prognozowana szkodowość i związane z tym wypłaty gwarancji mogły przesunąć się w czasie i nie było potrzeby wypłacania środków w 2021 r.;
- środki w ramach realizacji Programu DOKE dotyczącego dopłat do oprocentowania kredytów eksportowych o stałych stopach procentowych w kwocie 149 tys. zł. Program obsługiwany jest przez BGK w ramach umowy z 19 lutego 2008 r. Umowa określa między innymi kwestię wynagradzania BGK z tytułu realizacji programu, przy czym sposób naliczania i wypłacania wynagrodzenia Banku jest regulowany w kolejnych latach odrębnym aneksem. 22 marca 2021 r. został zawarty aneks nr 14 do umowy, w którym określono, że wynagrodzenie dla BGK za rok 2020 będzie niższe niż na etapie planowania budżetowego. Kwota zmniejszenia wydatków w ustawie budżetowej stanowiła nadwyżkę środków na wynagrodzenie dla BGK z tytułu obsługi Programu;
- środki na badania sprawozdań wyborczych oraz sporządzanie raportów i opinii w kwocie 137 tys. zł, co wynikało z oszczędności związanych pierwotnie (w ustawie budżetowej) z możliwością przeprowadzenia wyborów uzupełniających do Senatu RP w 2021 r.

Zwiększenia wydatków w nowelizacji ustawy budżetowej na rok 2021 w kwocie 402 250 tys. zł dotyczyły 66 zadań w części 19. Największą kwotowo część stanowiło pięć zadań dotyczących zwiększenia środków na dodatkowy fundusz motywacyjny³¹, o którym mowa w art. 46a ust. 1 ustawy o budżecie na rok 2021 dodanym art. 1 pkt 6 ustawy z 14 października 2021 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2021 oraz ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego³². Zwiększona kwota planowanych wydatków z tego tytułu wyniosła 348 685 tys. zł.

Zwiększenia na kwotę 45 705 tys. zł dotyczyły działalności izb administracji skarbowej wraz z podległymi urzędami skarbowymi i urzędami celno-skarbowymi. Z tego tytułu zwiększono planowane wydatki w przypadku 56 zadań, które dotyczyły poszczególnych izb administracji skarbowej, w szczególności w związku z: remontami, zakupem środków ochrony do walki z epidemią COVID-19, zakupem wyposażenia i mebli biurowych, rosnącymi kosztami najmu budynków, zakupem usług wykonania ekspertyz audytowych i doradczych, analiz i opinii oraz przebudową i budową siedziby Izby Administracji Skarbowej we Wrocławiu i Opolu.

Pozostałe pięć zadań, na które zwiększono środki, dotyczyły: zakupu wyposażenia i mebli biurowych oraz remontu związanego z działalnością Krajowej Informacji Skarbowej w kwocie 760 tys. zł, zakupu środków ochrony w związku z epidemią COVID-19 i remontu w budynkach Krajowej Szkoły Skarbowości oraz wpłatą do Międzynarodowego Funduszu Walutowego na realizację operacji oddłużenia Somalii w ramach pomocy zagranicznej.

W trakcie kontroli ustalono, że 30 zadań spośród 66 nie zostało ukończonych w 2021 r., w tym 14 zadań w ogóle nie zostało rozpoczętych. Z łącznej kwoty zwiększającej wydatki na zadania w części 19 budżetu (402 250 tys. zł) na wydatki niewygasające z upływem 2021 r. przeniesiono kwotę 207 171,5 tys. zł, co stanowiło aż 51,5% zwiększenia planu wydatków. 14 zadań na kwotę 11 186 tys. zł będzie realizowanych w całości ze środków, które nie wygasły z upływem roku 2021, a 16 zadań na kwotę

³¹ Art. 20a ustawy z dnia 11 sierpnia 2021 r. stanowi, iż środki z dodatkowego funduszu motywacyjnego, o którym mowa w art. 46a ust. 1 ustawy o budżecie na rok 2021, które nie będą wydatkowane przez dysponentów części budżetowych w pełnej wysokości w 2021 r. stanowią wydatki budżetu państwa, do których nie stosuje się przepisu art. 181 ust. 1 ufp i mogą być wydatkowane na specjalne dodatki motywacyjne do dnia 30 listopada 2022 r.

³² Dz. U. poz. 1901.

195 985,5 tys. zł w części. Największym kwotowo zadaniem przechodzącym na 2022 r. jest zwiększenie opisanego powyżej funduszu motywacyjnego na łączną kwotę 184 115,7 tys. zł. Z pozostałych 29 niezrealizowanych zadań: 19 na kwotę 18 274,1 tys. zł stanowiły zadania rozpoczęte w 2021 r., a 10 na kwotę 4781,7 tys. zł stanowiły zadania będące kontynuacją zadań rozpoczętych przed 2021 r.

Z wyjaśnień Dyrektor Departamentu Finansów i Księgowości w zakresie funduszu motywacyjnego wynika, że możliwość wydatkowania tych środków w 2022 r. pozwoliła m.in. na zwiększenie elastyczności dysponowania nimi w zależności od sytuacji kadrowo-płacowej w czasie epidemii. Środki niewygasające dotyczące funduszu motywacyjnego stanowią 53% wydatków ujętych w nowelizacji ustawy budżetowej na rok 2021 na ten cel.

Według wyjaśnień Dyrektor Departamentu Budżetu, Majątku i Kadr Krajowej Administracji Skarbowej, w zakresie pozostałych niezrealizowanych zadań zwiększenie zaplanowanych wydatków, niewykonanie ich w całości lub w części w 2021 r. i przesunięcie na 2022 r. związane było m.in.: z koniecznością zabezpieczenia środków na wynajem dodatkowych powierzchni i waloryzacji stawek czynszu, z potrzebą uzupełnienia części zapasów magazynowych w zakresie umundurowania dla funkcjonariuszy z powodu zmiany elementów/wzoru umundurowania, wynikającego z rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 20 maja 2021 r.³³, ze zmieniającą się w trakcie roku sytuacją epidemiczną oraz koniecznością zapewnienia bezpieczeństwa pracownikom i klientom Krajowej Administracji Skarbowej, z koniecznością wymiany zepsutego oraz wyeksploatowanego wyposażenia, w celu zapewnienia pracownikom ergonomicznych miejsc pracy, co nie udało się ze względu na sytuację epidemiczną i zerwanie łańcucha dostaw, czy też z potrzeby realizacji zadania zidentyfikowanego po opracowaniu planu budżetu na 2022 r. (przebudowa budynku IAS Wrocław).

Na koniec 2021 roku stan zobowiązań ogółem w części 19 wyniósł 1 395 733,2 tys. zł i był wyższy o 31 538,8 tys. zł (o 2,3%) niż na koniec roku 2020.

Główną pozycję zobowiązań niewymagalnych stanowiły zobowiązania z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego, wynagrodzeń oraz pochodnych od wynagrodzeń, które na koniec 2021 r. wyniosły 467 818,6 tys. zł. Zobowiązania wymagalne na koniec 2021 r. wyniosły 860 341,7 tys. zł i były wyższe niż na koniec 2020 r. o 3,9%. Obejmowały one, podobnie jak w 2020 r., zobowiązania wynikające z wyroku Trybunału Arbitrażowego w Sztokholmie, zasądzonego odszkodowanie na rzecz spółki prawa luksemburskiego w związku z decyzjami Komisji Nadzoru Finansowego zakazującymi wykonywania prawa głosu z akcji spółki zależnej – banku oraz nakazującymi zbycie tych akcji. W ocenie KNF, spółka prawa luksemburskiego jako właściciel nie dawała rękojmi stabilnego i bezpiecznego zarządzania bankiem. Łączna kwota zobowiązań powstałych w latach ubiegłych z tego tytułu na 31 grudnia 2021 r. wynosiła 853 620,7 tys. zł (w tym 183 883,4 tys. zł stanowiły odsetki)³⁴. Sąd Apelacyjny w Sztokholmie wyrokiem z dnia 22 lutego 2019 r. uwzględnił skargę Rzeczypospolitej Polskiej (dalej: RP) na rozstrzygnięcie ww. Trybunału Arbitrażowego jedynie w części dotyczącej zasądzonych odsetek za okres poprzedzający wydanie wyroku. Polska, nie zgadzając się z wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Sztokholmie, który częściowo nie uwzględnił wniosków RP, 1 marca 2019 r. złożyła skargę do Sądu Najwyższego w Szwecji. Szwedzki Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 9 kwietnia 2019 r. wstrzymał wykonalność wyroku Trybunału Arbitrażowego, nie uwzględnił natomiast wniosku RP o wstrzymanie wykonalności ww. wyroku Sądu Apelacyjnego w Sztokholmie w zakresie zasądzonych przez ten sąd kosztów procesu na rzecz ww. spółki. Ponadto szwedzki Sąd Najwyższy zwrócił się w lutym 2020 r. do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (dalej: TSUE) z pytaniem prejudycjalnym. Prokuratura Generalna RP (dalej także: PGRP) we współpracy z zespołem szwedzkiej kancelarii prawnej 24 lipca 2020 r. opracowała stanowisko w postępowaniu przed TSUE. Wyrok w niniejszej sprawie (wyrok w sprawie C-109/20) został wydany przez TSUE dnia 26 października 2021 r. Z treści wyroku TSUE³⁵ oraz informacji przekazanych przez Departament Rozwoju Rynku Finansowego MF wynika, iż TSUE orzekł na korzyść Rzeczypospolitej Polskiej. Orzeczenie TSUE zostało przekazane

³³ Rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 20 maja 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie umundurowania funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej (Dz. U. poz. 1097).

³⁴ Zobowiązania wymagalne dotyczyły centrali Ministerstwa Finansów.

³⁵ TSUE orzekł, iż art. 267 i 344 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie przepisom krajowym pozwalającym państwu członkowskiemu na zawarcie z inwestorem z innego państwa członkowskiego zapisu na sąd polubowny *ad hoc* umożliwiającego kontynuowanie postępowania arbitrażowego wszczętego na podstawie klauzuli arbitrażowej o treści identycznej z treścią tego zapisu, która to klauzula znajduje się w umowie międzynarodowej zawartej między tymi dwoma państwami członkowskimi i jest nieważna z powodu sprzeczności ze wspomnianymi artykułami. W tych okolicznościach do sądu krajowego należy uwzględnienie żądania uchylecia orzeczenia arbitrażowego wydanego na podstawie zapisu na sąd polubowny, który narusza art. 267 i 344 TFUE oraz zasady wzajemnego zaufania, lojalnej współpracy i autonomii prawa Unii.

do Sądu Najwyższego Szwecji, który będzie orzekał co do meritum, tj. m.in. w kwestii uchylenia wyroku arbitrażowego oraz kosztów postępowania przed Sądem Apelacyjnym w Sztokholmie. W ocenie PGRP, wyrok Sądu Najwyższego Szwecji może być wydany w I półroczu 2022 r.

Ponadto zobowiązania wymagalne na koniec 2021 r. obejmowały zobowiązania wskazane w wyroku Trybunału Arbitrażowego w Paryżu z 3 lutego 2020 r. za naruszenie art. 2 umowy o popieraniu i wzajemnej ochronie inwestycji³⁶. Na koniec 2021 r. zobowiązania te wynosiły 3350,1 tys. zł (w tym 751 tys. zł stanowiły zasądzone odsetki). Z informacji Prokuratury Generalnej RP wynika, iż przed Sądem Apelacyjnym w Paryżu 12 października 2020 r. zostało wszczęte, na wniosek RP, postępowanie w sprawie uchylenia ww. wyroku Trybunału Arbitrażowego. Sprawa przed francuskim sądem apelacyjnym według stanu na 31 grudnia 2021 r. była nadal w toku.

Pozostałe zobowiązania wymagalne w wysokości 1206,1 tys. zł dotyczyły: zwrotu kosztów w wysokości 13,8 tys. zł z tytułu postępowania kasacyjnego przed sądem we Francji (wyrok z dnia 2 grudnia 2020 r.) oraz wykazanych przez jednostki podległe resortu MF w wysokości 1192,3 tys. zł zwrotu kosztów postępowań sądowych i egzekucyjnych, w tym powstałych w roku 2021 łącznie w wysokości 1178,9 tys. zł.

Wydatki z tytułu zapłaconych w 2021 r. odsetek od zobowiązań wyniosły 5249,1 tys. zł. Na kwotę tę składały się przede wszystkim wypłacone przez IAS w Szczecinie odsetki ustawowe od 1 sierpnia 2005 r. w wysokości 4975,8 tys. zł na podstawie wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 23 grudnia 2020 r. Pozostałe wydatki dotyczyły w szczególności zasądzonych wyrokami sądowymi na terenie działania poszczególnych izb administracji skarbowej odsetek za opóźnienie zapłaty odszkodowań i roszczeń pracowniczych.

Kontrolę realizacji wydatków centrali MF w 2021 r. przeprowadzono na próbie pozapłaconych wydatków bieżących jednostek budżetowych i wydatków majątkowych o łącznej wartości 59 413,6 tys. zł, co stanowiło 8,9% wydatków tej jednostki (łącznie z wydatkami niewygasającymi). Doboru próby w kwocie 37 874,7 tys. zł dokonano metodą uwzględniającą prawdopodobieństwo wyboru transakcji proporcjonalnie do jej wartości (metoda MUS) i uzupełniono o wydatki w wysokości 21 538,9 tys. zł dobrane w sposób celowy. Zbadane wydatki dotyczyły głównie: zakupu oprogramowania, w tym oprogramowania biurowego; utrzymania systemów informatycznych resortu finansów; robót budowlanych w gmachu Ministerstwa Finansów, w tym wykonania systemu wentylacji i klimatyzacji; wydatków ponoszonych w ramach kampanii informacyjnej dotyczącej Pracowniczych Planów Kapitałowych; wysyłki materiałów na potrzeby przeprowadzenia kampanii o zmianach w systemie podatkowym; bankowej obsługi przez BGK płatności w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich; finansowania i obsługi udzielanych przez BGK gwarancji w ramach portfelowej linii gwarancyjnej *de minimis*, zgodnie z programem rządowym „Wspieranie przedsiębiorczości z wykorzystaniem poręczeń i gwarancji BGK”.

W wyniku przeprowadzonego badania stwierdzono, że zobowiązania były zaciągane i wydatków dokonywano zgodnie z planem finansowym oraz odpowiednimi umowami na zakupy i usługi służące realizacji celów jednostki. W 2021 r. wystąpiła nieprawidłowość, którą NIK stwierdziła wcześniej w odniesieniu do roku 2019 i 2020 w centrali MF w ramach kontroli P/21/009 – Efektywność wydatkowania środków na inwestycje przez jednostki budżetowe. Polegała ona na nieterminowym wprowadzaniu środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych do ewidencji, co było niezgodne z przepisami art. 16d ust. 2 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych³⁷, gdyż składniki majątku powinno się wprowadzić do ewidencji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych najpóźniej w miesiącu przekazania ich do użytkowania. Dokumenty księgowe potwierdzające przyjęcie składników majątku do ewidencji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych (dowody OT i WI) w ramach realizacji prac modernizacyjno-budowlanych w gmachu MF w przypadku dziewięciu wydatków o łącznej wartości 7567,5 tys. zł, z tego sześć na kwotę 5752,5 tys. zł z budżetu państwa, dwa na kwotę 1029,3 tys. zł z budżetu środków europejskich oraz jeden na kwotę 785,7 tys. zł z wydatków niewygasających z końcem 2020 r., nie zostały wystawione w miesiącu przekazania ich do użytkowania. Dokonano tego pomiędzy pierwszym a czwartym miesiącem po odbiorze składnika majątku i przekazaniu go do użytkowania. Dyrektor Departamentu Finansów i Księgowości wyjaśniła, że dowody OT i WI były sporządzane zgodnie z obowiązującą w MF instrukcją obiegu i kontroli dowodów księgowych i kwalifikowane do miesiąca,

³⁶ Umowa między Rzeczypospolitą Polską a Republiką Czeską o popieraniu i wzajemnej ochronie inwestycji, sporządzona w Budapeszcie dnia 16 lipca 1993 r. (Dz. U. z 1994 r. Nr 97, poz. 469). Umowa utraciła moc 24 września 2019 r.

³⁷ Dz. U. z 2021 r. poz. 1800, ze zm.

w którym z komórki organizacyjnej MF dokonującej zakupu wpłynął do Departamentu Finansów i Księgowości komplet dokumentów, w szczególności: opisana faktura, protokoły odbioru i rozliczenia nakładów finansowych. NIK nie kwestionuje wewnętrznych regulacji Ministerstwa Finansów dotyczących obiegu dokumentów w procesie przyjęcia środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych do ewidencji ani konieczności skompletowania dokumentacji stanowiącej podstawę przyjęcia składnika majątku na stan. Niemniej jednak komunikacja pomiędzy komórkami organizacyjnymi powinna być zorganizowana w taki sposób, aby umożliwiała terminowe wywiązywanie się z obowiązków nałożonych na jednostkę przepisami prawa, co ułatwiłoby niewątpliwie określenie terminów przekazywania kompletnej dokumentacji do komórek odpowiedzialnych za proces finansowo-księgowy oraz za ewidencję mienia.

NIK zwraca uwagę, że podpisanie końcowego protokołu odbioru oznacza, że składnik majątku jest kompletny, zdalny do użytkowania oraz spełnia wszystkie umownie ustalone warunki dostosowania do miejsca i warunków funkcjonowania. Podpisany protokół odbioru końcowego jest podstawą do wystawienia przez wykonawcę faktury/rachunku i do otrzymania zapłaty za realizację zlecenia. Trudno również zakładać, że kontrahent zwleka z wystawieniem dowodu sprzedaży, który jest warunkiem otrzymania należnego mu wynagrodzenia wynikającego z umowy. Zdaniem NIK, komplet dokumentów dotyczący zakupu środków trwałych lub wartości niematerialnych i prawnych powinien być każdorazowo niezwłocznie przekazywany do komórki organizacyjnej odpowiedzialnej za prowadzenie ewidencji mienia, bezwzględnie w miesiącu przekazania środków trwałych lub wartości niematerialnych i prawnych do użytkowania. Zgodnie z przepisami części D pkt 17 Standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych, stanowiących załącznik do Komunikatu nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r.³⁸, w jednostce należy zapewnić efektywne mechanizmy przekazywania ważnych informacji w obrębie struktury organizacyjnej jednostki.

Szczegółowym badaniem prawidłowości udzielania i realizacji zamówień publicznych objęto jedno zamówienie udzielone w trybie przetargu nieograniczonego oraz trzy postępowania przeprowadzone przez kontrolowaną jednostkę, do których nie miały zastosowania przepisy ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych³⁹ (dalej: nuPzp). W ramach skontrolowanych zamówień w 2021 r. poniesiono wydatki w łącznej wysokości 1278,6 tys. zł. W wyniku badania nie stwierdzono naruszeń przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych. Stwierdzona nieprawidłowość polegała na zamieszczeniu błędnych (zawyżonych o VAT) wartości najtańszej oraz najdroższej oferty, a także całkowitej końcowej wartości umowy w ogłoszeniu o udzieleniu zamówienia, przekazanym do publikacji w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej zgodnie z art. 95 ust. 2 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych⁴⁰, i nie miała ona wpływu na wynik postępowania. Dyrektor Biura Administracyjnego wyjaśnił, że wynikało to z pomyłki pracownika. Prawidłowe kwoty zostały opublikowane w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej 25 marca 2022 r., czyli w czasie trwania kontroli. W przypadku zamówień, do udzielenia których nie stosowano przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych, nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie przestrzegania odpowiednich uregulowań wewnętrznych. Nie stwierdzono również nieprawidłowości w realizacji umów zawartych w wyniku tych postępowań pod względem przedmiotu zamówienia, terminu realizacji i wysokości wynagrodzenia wykonawców. Skontrolowane zamówienia służyły realizacji zadań jednostki.

Analizie poddano także prawidłowość realizacji obowiązków dotyczących planu postępowań o udzielenie zamówień i sprawozdania o udzielonych zamówieniach.

Zgodnie z art. 23 ust. 1 i 3 nuPzp Ministerstwo Finansów w terminie 30 dni od dnia przyjęcia planu finansowego sporządziło i podało do wiadomości publicznej plan postępowań o udzielenie zamówień, jakie przewidywano przeprowadzić w 2021 roku (dalej: plan postępowań). W trakcie roku dokonano 22 aktualizacji planu postępowań obejmujących około 140 zmian. Z analizy poszczególnych pozycji zamówień o wartości mniejszej niż progi unijne zawartych w planie postępowań wynika, że Ministerstwo Finansów nie we wszystkich przypadkach zapewniło aktualność tego planu. Brak aktualizacji planu postępowań dotyczył informacji na temat przewidywanego terminu wszczęcia postępowania. W dziewięciu przypadkach termin ten nie został zaktualizowany, mimo upływu kwartału wskazanego w przedmiotowym planie jako przewidywany termin wszczęcia postępowania. W dwóch przypadkach przyczyną braku aktualizacji planu, o którym mowa wyżej, były problemy dotyczące przepływu informacji między komórkami organizacyjnymi MF uczestniczącymi w procesie udzielania zamówienia. W trzech innych przypadkach, mimo że aktualizacja planu postępowań nie nastąpiła tuż po upływie przewidywanego kwartału wszczęcia postępowania, to według wyjaśnień Dyrektora Biura

³⁸ Dz. Urz. Min. Fin. Nr 15, poz. 84.

³⁹ Dz. U. z 2021 r. poz. 1129, ze zm.

⁴⁰ Dz. U. z 2019 r. poz. 1843, ze zm.

Administracyjnego, obowiązek aktualizacji został spełniony w terminie, w jakim powzięto informacje niezbędne do jej dokonania. NIK zwraca jednak uwagę, że w powyższych przypadkach MF dokonywało wcześniejszych aktualizacji planu, w których po uzyskaniu odpowiednich informacji z komórek merytorycznych, można było uaktualnić również planowany termin wszczęcia tych trzech postępowań.

Ponadto w czterech przypadkach, według wyjaśnień Dyrektora Biura Administracyjnego, nie było obowiązku aktualizowania planu postępowań, ponieważ zgodnie z opinią Urzędu Zamówień Publicznych obowiązek aktualizacji dotyczy wyłącznie pozycji ujętych w pierwszej wersji planu. W ocenie NIK, w ramach zapewnienia aktualności planu postępowań o udzielenie zamówień zamawiający, o którym mowa w art. 4 pkt 1 i 2 nuPzp, ma obowiązek dodawania do tego planu nowych postępowań o udzielenie zamówień, tj. takich, których nie przewidywał przeprowadzać w pierwotnej wersji planu, oraz ma obowiązek dokonywania aktualizacji tego planu w zakresie danych, o których mowa w art. 23 ust. 3 nuPzp, w szczególności informacji na temat przewidywanego terminu wszczęcia postępowania o udzielenie zamówienia. Przepisy art. 23 nuPzp stanowią jeden ze sposobów realizacji zasady przejrzystości przygotowywania i przeprowadzania postępowania o udzielenie zamówienia (art. 16 pkt 2 nuPzp). W tym kontekście przyjąć należy, że plan postępowań o udzielenie zamówień ma umożliwiać każdemu potencjalnemu wykonawcy proste uzyskanie informacji o zamiarach zamawiających w zakresie przewidywanych do przeprowadzenia postępowań o udzielenie zamówień. Prawidłowa realizacja tego celu musi zatem umożliwiać wykonawcom zapoznanie się z jak najbardziej aktualnymi informacjami na dany moment.

Ministerstwo Finansów prawidłowo wywiązało się z obowiązku przekazania Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych w terminie do 1 marca 2022 r. rocznego sprawozdania o udzielonych zamówieniach w 2021 roku.

Wydatki, które w roku 2020 nie wygasły z upływem roku budżetowego

W załączniku nr 1 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2020 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w roku 2020 nie wygasają z upływem roku budżetowego⁴¹, ujęto wydatki budżetu państwa części 19 na realizację 12 zadań, w łącznej kwocie 225 462,9 tys. zł. Zgodnie z art. 21 ust. 6 ustawy z dnia 7 października 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w celu przeciwdziałania społeczno-gospodarczym skutkom COVID-19⁴², ujęte w ww. rozporządzeniu wydatki niewygasające w 2020 r. mogły być dokonane do 30 listopada 2021 r. W tym terminie z łącznej kwoty środków przyznanych w powyższej wysokości wydatkowano 214 520,1 tys. zł (tj. 95,1% planu). Na realizację 12 zadań środki wykorzystano w całości lub powyżej 90%, w łącznej kwocie 202 714,5 tys. zł⁴³. W przypadku kolejnych czterech zadań wydatkowano 11 805,6 tys. zł, co stanowiło od 14,8% do 86,8% środków zaplanowanych na te zadania⁴⁴. Z wyjaśnień dyrektorów właściwych departamentów Ministerstwa Finansów wynika, że niepełne wydatkowanie środków wynikało m.in. z podpisania umów na realizację zadań w niższych kwotach niż pierwotnie zakładano. W przypadku trzech zadań, tj. *Zakup usług telekomunikacyjnych* (centrala MF)⁴⁵, *Zakup usług zewnętrznych*⁴⁶ oraz *Zakup usług telekomunikacyjnych*⁴⁷ środki nie zostały wydatkowane. Środki finansowe na realizację powyższych zadań zostały zabezpieczone w ramach programu wieloletniego „Modernizacja Krajowej Administracji Skarbowej na lata 2020–2022”. Realizacja dotyczyła m.in. budowy sieci WAN i LAN na potrzeby Krajowej Administracji Skarbowej do zwalczania przestępczości ekonomicznej. Głównymi przyczynami niezrealizowania wydatków w kwocie 2496 tys. zł (1,1% planu) była zmiana podejścia związana z wykorzystaniem dotychczas użytkowanych w resorcie finansów łączy (poprzez uruchomienie prawa opcji w ramach obowiązujących umów podpisanych przez CIRF do 31 lipca 2023 r.) i odstąpienie od budowania oddzielnego łącza dedykowanego dla postępowania „Dostawa infrastruktury sieciowej wraz z usługą transmisji danych w Sieci WAN MPLS L2” realizowanego w ramach zadania *Stworzenie*

⁴¹ Dz. U. poz. 2422.

⁴² Dz. U. poz. 1747.

⁴³ Nr zadania z rozporządzenia Rady Ministrów (poz. 67, 68, 69, 70, 71, 74, 75, 76, 78, 80, 81 i 82).

⁴⁴ Nr zadania z rozporządzenia Rady Ministrów (poz. 64, 66, 77 i 79).

⁴⁵ W wykazie wydatków niewygasających w 2020 r. w części 19 (poz. 65) zaplanowano środki w wysokości 160 tys. zł.

⁴⁶ W wykazie wydatków niewygasających w 2020 r. w części 19 (poz. 72) zaplanowano środki w wysokości 1056 tys. zł, po 66 tys. zł dla IAS Białystok, IAS Bydgoszcz, IAS Gdańsk, IAS Katowice, IAS Kielce, IAS Kraków, IAS Lublin, IAS Łódź, IAS Olsztyn, IAS Opole, IAS Poznań, IAS Rzeszów, IAS Szczecin, IAS Warszawa, IAS Wrocław, IAS Zielona Góra.

⁴⁷ W wykazie wydatków niewygasających w 2020 r. w części 19 (poz. 73) zaplanowano środki w wysokości 1280 tys. zł, po 80 tys. zł dla IAS Białystok, IAS Bydgoszcz, IAS Gdańsk, IAS Katowice, IAS Kielce, IAS Kraków, IAS Lublin, IAS Łódź, IAS Olsztyn, IAS Opole, IAS Poznań, IAS Rzeszów, IAS Szczecin, IAS Warszawa, IAS Wrocław, IAS Zielona Góra.

rozwiązania technicznego umożliwiającego realizację kontroli operacyjnej, o której mowa w art. 118 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej. W ocenie Ministerstwa Finansów, takie rozwiązanie pozwoliło na racjonalne wykorzystanie istniejących zasobów sieciowych funkcjonujących w resorcie, a tym samym wygenerowanie znacznych oszczędności w ramach środków niewygasających uruchomionych na ten cel w 2020 r.

Już po kontroli wykonania budżetu państwa w 2020 r. NIK zwracała uwagę, że w przypadku niektórych podzadań ujętych w wykazie wydatków niewygasających zarówno terminy ich wprowadzenia do planu, jak i zakres, mogły wskazywać na brak możliwości ich realizacji do końca roku budżetowego. Jednym z takich podzadań był „Zakup konstrukcji salek konferencyjnych”, na które w ramach wydatków, które nie wygasły z upływem 2020 r., zabezpieczono środki w wysokości 335 tys. zł. W ramach tegorocznej kontroli wykonania budżetu państwa w 2021 r. ustalono, że środki na powyższe podzadanie nie zostały wykorzystane. Z wyjaśnień Dyrektora Biura Administracyjnego wynika, że było to spowodowane podjęciem decyzji o zastosowaniu alternatywnego rozwiązania. W styczniu 2021 r. zaplanowano zakończenie i oddanie do użytkowania pomieszczenia nr 2412, w którym planowany był montaż konstrukcji salek konferencyjnych. W dniu 12 stycznia 2021 r. unieważniono postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego, w ramach którego miał zostać wybrany wykonawca przedmiotowych prac. Przyczyną unieważnienia postępowania było złożenie przez jedynego oferenta oferty zawierającej rażąco niską cenę. Po unieważnieniu postępowania podjęto decyzję, aby zrealizować konstrukcje salek konferencyjnych poprzez zakup materiałów budowlanych i wykonanie ich przez własnych pracowników – rzemieślników zatrudnionych w Biurze Administracyjnym w ramach powierzonych im obowiązków. Biuro Administracyjne 13 stycznia 2021 r. przesłało do Dyrektora Departamentu Finansów i Księgowości pismo z prośbą o anulowanie wniosku o rozpoczęcie postępowania nr C/591/20/BAD/B/460 z 5 października 2020 r. oraz zwolnienie środków finansowych zaangażowanych tym wnioskiem w kwocie 272 tys. zł. Prace związane z budową konstrukcji salek zostały zakończone 12 lutego 2021 r. Na realizację tego podzadania wydatkowano środki na zakup materiałów budowlanych o łącznej wysokości 36,1 tys. zł.

W ocenie NIK, przy planowaniu analogicznych zadań wskazane jest każdorazowe dokonywanie analizy finansowych, kadrowych oraz organizacyjnych możliwości ich realizacji w ramach własnych zasobów kadrowych. Pozwoli to uniknąć w przyszłości ujmowania w wykazie wydatków niewygasających środków, które można zrealizować w ramach planu finansowego na dany rok, a tym samym posłuży racjonalnemu zgłaszaniu tylko koniecznych do realizacji wydatków jako niewygasające.

Nie kwestionując możliwości korzystania z instrumentu, jakim są wydatki niewygasające, w ocenie NIK, zasadnym byłoby w przyszłości, w podobnych sytuacjach, rozważne i skrupulatne planowanie zadań, uwzględniające w szczególności rzeczywiste możliwości ich realizacji w danym roku budżetowym.

Ostatnie wydatki w ramach realizowanych zadań ujętych w wykazie wydatków niewygasających w 2020 r. w części 19 zostały dokonane 30 listopada 2021 r. Dysponent części 19 w terminie i na właściwy rachunek bankowy zwrócił niewykorzystane środki przeznaczone na wydatki niewygasające z końcem roku 2020. Ewidencję środków przeniesionych do wydatkowania w 2021 r. prowadzono prawidłowo.

Wydatki, które w roku 2021 nie wygasły z upływem roku budżetowego

Dysponent części 19 zgłosił do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2021 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w roku 2021 nie wygasają z upływem roku budżetowego⁴⁸ wydatki na realizację 13 zadań w łącznej kwocie 452 199,9 tys. zł, w tym środki na dodatkowy fundusz motywacyjny w kwocie 184 115,7 tys. zł. Jak wskazała Dyrektorka Departamentu Finansów i Księgowości MF, w 2021 r. nie obowiązywały przepisy art. 181 ufp, dotyczące m.in. kryteriów, którymi kieruje się Rada Ministrów, podejmując decyzję o wydłużeniu terminu realizacji wydatków. Dotychczas obowiązujące kryteria, dotyczące uwzględnienia terminów zakończenia procedur wynikających z przepisów o zamówieniach publicznych, stopnia zaawansowania realizacji programów wieloletnich, a w przypadku wydatków inwestycyjnych – zrealizowany, ale niezafakturowany zakres zadań rzeczowych danej inwestycji – zostały zastąpione nowymi, adekwatnymi do występującej w tym czasie sytuacji epidemicznej na obszarze całego kraju. Podstawę prawną zgłoszenia wydatków do wykazu wydatków niewygasających w 2021 r. stanowił art. 21 ustawy z dnia 11 sierpnia 2021 r.⁴⁹ Zgłoszenie

⁴⁸ Dz. U. poz. 2407.

⁴⁹ Art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 11 sierpnia 2021 r. stanowi, iż na rok 2021 Rada Ministrów ustala, w drodze rozporządzenia, wykaz oraz plan finansowy wydatków, do których nie stosuje się przepisu art. 181 ust. 1 ufp, w tym tych, o których mowa w art. 20a ustawy z dnia 11 sierpnia 2021 r. (niewydatkowane w pełnej wysokości w 2021 r. środki z dodatkowego funduszu motywacyjnego), mając na względzie zapewnienie ich przejrzystości

przez dysponentów wydatków niewygasających w 2021 r. oznaczało możliwość kontynuacji realizacji zadań w kolejnym roku w formie wydatków niewygasających do 30 listopada 2022 r.

Powyższe wydatki (wydatki części 19 ujęte w wykazie zawartym w ww. rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2021 r.) nie zostały w trakcie roku 2021 zwiększone w trybie art. 171 ust. 3 i 4 lub art. 173 ust. 2 ustawy o finansach publicznych, co było zgodne z art. 21 ust. 3 ustawy z dnia 11 sierpnia 2021 r. Z powyższych zadań cztery dotyczyły wydatków majątkowych na kwotę – 148 721,7 tys. zł (*Budowa, przebudowa oraz modernizacja nieruchomości Krajowej Administracji Skarbowej, Prace budowlane w budynku Ministerstwa Finansów, Zakupy inwestycyjne Ministerstwa Finansów i jednostek podległych, Zakupy inwestycyjne resortu finansów w zakresie IT*), osiem wydatków bieżących na kwotę – 302 928,4 tys. zł (*Fundusz motywacyjny, Szkolenia specjalistyczne, Usługi remontowe, Zakup materiałów i wyposażenia, Zakup sprzętu i uzbrojenia, Zakup sprzętu informatycznego oraz oprogramowania na potrzeby resortu finansów, Zakup subskrypcji i usług zewnętrznych z zakresu IT, Zakup usług zewnętrznych*), a jedno zadanie dotyczyło świadczeń na rzecz osób fizycznych na kwotę – 549,8 tys. zł (*Zakup umundurowania dla funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej*).

W ramach 12 zadań w wysokości 268 084,2 tys. zł (bez funduszu motywacyjnego) realizowano 74 podzadania, z tego:

- cztery podzadania na kwotę 3195,1 tys. zł zostały uwzględnione w ustawie budżetowej jeszcze przed jej nowelizacją;
- 16 podzadań na kwotę 15 160,8 tys. zł zostało uwzględnionych w nowelizacji ustawy budżetowej z dnia 1 października 2021 r.;
- 14 podzadań było nowymi zadaniami nieprzewidywanymi w ustawie budżetowej, na które przeniesiono środki w ramach oszczędności powstałych w trakcie roku 2021 – 3085,3 tys. zł;
- 19 podzadań w kwocie 66 525,7 tys. zł dotyczyło środków uruchomionych z rezerwy celowej poz. 44, w tym 15 podzadań w kwocie 36 691 tys. zł zaplanowanych w ramach Uchwały Nr 44/2019 Rady Ministrów z dnia 28 maja 2019 r. w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Modernizacja Krajowej Administracji Skarbowej w latach 2020–2022” i zmienionego Uchwałą Nr 31/2021 Rady Ministrów z dnia 3 marca 2021 r.;
- jedno podzadanie w kwocie 72 tys. zł dotyczyło środków uruchomionych z rezerwy celowej poz. 46⁵⁰.

Pozostałe 20 podzadań na kwotę 180 045,3 tys. zł było finansowanych w ramach środków zaplanowanych w części 19 w ustawie budżetowej, w tym jej nowelizacji, z oszczędności wygosparowanych na innych zadaniach oraz z rezerw celowych poz. 44 i poz. 46.

Przyczynami zgłoszenia powyższych podzadań do wykazu wydatków niewygasających była głównie sytuacja wywołana epidemią COVID-19. Dotyczyło to m.in.: zakupu specjalistycznego sprzętu do kontroli celno-skarbowej, amunicji, wyposażenia i mebli biurowych, środków ochrony indywidualnej i wyposażenia taktycznego dla funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej, środków przymusu bezpośredniego, dostawy wraz z montażem i instalacją urządzenia RTG oraz budowy infrastruktury towarzyszącej do prześwietlania wagonów kolejowych na terenie kolejowego przejścia granicznego Siemianówka-Świsłocz. Sytuacja związana z epidemią COVID-19 spowodowała braki w dostępności towarów (braki magazynowe, problemy producentów na rynku światowym związane z produkcją podzespołów) u wykonawców zamówienia, co wiązało się z wydłużonym czasem realizacji dostaw przez wykonawców lub wycofaniem się z realizacji zamówień. Stan epidemii miał także wpływ na przesunięcie terminów przeprowadzenia szkoleń zarówno przez wykonawców, jak i zamawiającego, w szczególności z powodu nałożonej kwarantanny oraz zakazów SARS-CoV-2.

Szczegółowym badaniem objęto zasadność ujęcia w planie wydatków niewygasających czterech z 74 podzadań:

1. Podzadanie „Zakup środków przymusu bezpośredniego” dla IAS w Olsztynie, Poznaniu i Rzeszowie, na łączną kwotę 313,5 tys. zł, realizowane było w ramach głównego zadania *Zakup sprzętu i uzbrojenia*. Z wyjaśnień Zastępcy Dyrektora Departamentu Zwalczania Przemocności Ekonomicznej wynika, że w przypadku tego zakupu dla IAS w Poznaniu i w części dla IAS w Rzeszowie nastąpiło wydłużenie terminu realizacji umowy do 28 lutego 2022 r. z uwagi na okoliczności związane z trudnościami w dostawie produktów niezbędnych do realizacji umowy

oraz stopień realizacji dochodów i wydatków budżetu państwa oraz możliwość kontynuacji i realizacji zadań finansowanych z budżetu państwa w roku 2021.

⁵⁰ „Wspieranie zwalczania przemytu i podrabiania wyrobów tytoniowych” (część 83, poz. 46).

z powodu epidemii COVID-19. Natomiast przyczyną niewydatkowania środków na zakup przez IAS w Olsztynie i w części przez IAS Rzeszowie było unieważnienie postępowania z powodu braku ofert.

2. Podzadanie „Zakup specjalistycznego sprzętu do kontroli celno-skarbowej” dla IAS w Lublinie (zakup mobilnego urządzenia RTG do prześwietlania paczek na podwoziu samochodu dostawczego do 3,5 t) realizowane jest w ramach głównego zadania *Zakupy inwestycyjne* Ministerstwa Finansów i jednostek podległych – w uzasadnieniu wniosku o zamieszczenie wydatków w wykazie wydatków niewygasających w wysokości 983 tys. zł wskazano, że problemy producentów na rynku światowym z produkcją podzespołów oraz znaczne opóźnienia w dostawach związane z epidemią COVID-19 uniemożliwiają realizację zadania do końca 2021 r. Zakup mobilnego urządzenia RTG do prześwietlania paczek, w ramach zakupu specjalistycznego sprzętu do kontroli celno-skarbowej, zaplanowany został ze środków pochodzących z programu „Modernizacja Krajowej Administracji Skarbowej w latach 2020-2022” finansowanego w ramach rezerwy celowej „Dofinansowanie realizacji niektórych zadań kontynuowanych, w tym środki na odbudowę dochodów budżetu państwa i zadania związane z poprawą finansów publicznych” (1695 tys. zł). IAS w Lublinie wystąpiła 1 kwietnia 2021 r. o środki w wysokości 1695 tys. zł z rezerwy z przeznaczeniem na realizację zakupu specjalistycznego sprzętu do kontroli celno-skarbowej, w tym zakupu mobilnego urządzenia do prześwietlania paczek. Minister Finansów 23 kwietnia 2021 r. zwiększył plan wydatków części 19 o wnioskowaną kwotę. Z powodu złożenia w postępowaniu przetargowym jednej oferty (spełniającej wymogi zawarte w Specyfikacji Warunków Zamówienia), która przewyższała środki zabezpieczone w programie modernizacji KAS, IAS w Lublinie wystąpiła do Dyrektora Departamentu Budżetu, Majątku i Kadr Krajowej Administracji Skarbowej (dalej także: DBM) z prośbą o wyrażenie zgody na przeznaczenie oszczędności wygosparowanych na innych zadaniach w trakcie roku 2021 (275,7 tys. zł), celem realizacji przedmiotu zamówienia. IAS w Lublinie przedmiotową zgodę uzyskała.

Z wyjaśnień Dyrektora DBM wynika, że realizacja podzadania planowana była do końca 2021 r. Wykonawca 22 października 2021 r., przed podpisaniem umowy, złożył wniosek o przedłużenie terminu realizacji przedmiotu zamówienia do 28 lutego 2022 r., motywowany przyczynami związanymi z epidemią COVID-19 (problemy z realizacją dostawy podwozia samochodu niezbędnego do zamontowania urządzenia RTG). W związku z informacją o odmowie zmiany terminu realizacji zamówienia, Wykonawca 27 października 2021 r. poinformował o odstąpieniu od podpisania umowy ze względu na zbyt krótki okres realizacji. IAS w Lublinie w listopadzie 2021 r. wystąpiła do Ministra Finansów o przekształcenie przedmiotowego zadania inwestycyjnego na tzw. środki niewygasające w 2021 r., z możliwością ich wydatkowania w 2022 r.

3. Podzadanie „Dostawa wraz z montażem i instalacją urządzenia RTG oraz budowa infrastruktury towarzyszącej do prześwietlania wagonów kolejowych na terenie kolejowego przejścia granicznego Siemianówka-Świsłocz” realizowane jest w ramach głównego zadania *Budowa, przebudowa oraz modernizacja nieruchomości Krajowej Administracji Skarbowej*. Środki w wysokości 19 193,1 tys. zł w planie finansowym IAS w Białymstoku na rok 2021 zabezpieczono na podstawie decyzji Ministra Finansów o zapewnieniu finansowania wydatków. IAS w Białymstoku wnioskami z 15 lipca i 12 sierpnia 2021 r. wystąpiła do Ministra Finansów o uruchomienie środków z rezerwy celowej budżetu państwa „Dofinansowanie realizacji niektórych zadań kontynuowanych, w tym środki na odbudowę dochodów budżetu państwa i zadania związane z poprawą finansów publicznych” (część 83, poz. 44). Uruchomienie finansowania inwestycji nastąpiło na podstawie decyzji Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej 13 września 2021 r. Z wyjaśnień Dyrektora DBM wynika, że w chwili zgłoszenia podzadania do wydatków niewygasających wykonana była całość infrastruktury budowlanej i instalacyjnej skanera RTG. Brak możliwości zrealizowania podzadania w terminie do 23 grudnia 2021 r., zgodnie z zawartą umową, wynikał z przyczyn niezależnych od inwestora i wykonawcy robót, tj.: braku docelowego zasilania w energię elektryczną z PGE (PGE włączyło zasilanie 3 lutego 2022 r.), który uniemożliwił sprawdzenie i konfigurację systemów informatycznych skanowania, kamer CCTV, sygnalizacji alarmowej; realizacji zadania w strefie objętej stanem wyjątkowym związanym z kryzysem migracyjnym i koniecznością ochrony granic; absencji pracowników i załamania łańcucha dostaw materiałów wskutek epidemii COVID-19.
4. Podzadanie „Centralne zaopatrzenie w umundurowanie” dla IAS w Zielonej Górze realizowane jest w ramach głównego zadania *Zakup umundurowania dla funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej*. Zakup umundurowania w ramach centralnego zaopatrzenia jest działaniem ciągłym, realizowanym od 2012 r. Umowa została zawarta 17 stycznia 2020 r. i obowiązywała do 16 stycznia 2022 r. Do marca 2021 r. była realizowana sukcesywnie w ramach zamówienia podstawowego, a następnie 22 marca 2021 r. rozpoczęto jej realizację w ramach prawa opcji – w związku z potrzebą zaopatrzenia

funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej w składniki umundurowania. Z wyjaśnień Dyrektor DBM wynika, że środki przeznaczone na finansowanie tego zadania w 2021 r. okazały się niewystarczające z powodu wyczerpania się środków zabezpieczonych w planie finansowym jednostki na zakup umundurowania oraz dużej rotacji funkcjonariuszy⁵¹. Nowelizacją ustawy budżetowej w październiku 2021 r. zostały przyznane Izbie dodatkowe środki na zakup umundurowania w wysokości 3790 tys. zł. Wykonawca w październiku 2021 r. poinformował, że nie jest w stanie wykonać przedmiotowego zadania do końca roku z powodu epidemii COVID-19 (opóźnienia dostaw tkanin i innych komponentów u dostawców). Z wyjaśnień Dyrektor DBM wynika, że z powodu braku możliwości realizacji zadania do końca roku, w związku z sytuacją epidemiczną, środki w wysokości 549,8 tys. zł⁵² zostały zgłoszone do wydatków, które w 2021 r. nie wygasają z upływem roku budżetowego.

W powyższych przypadkach stwierdzono, że niezrealizowanie wydatków w roku 2021 było spowodowane okolicznościami niezależnymi od departamentów MF dokonujących ich zgłoszenia.

Na dzień 31 marca 2022 r. z łącznej kwoty środków przyznanych w części 19 w ramach wydatków, które w roku 2021 nie wygasają z upływem roku budżetowego w wysokości 452 199,9 tys. zł, wydatkowano 77 119,5 tys. zł, tj. 17,1% planu.

Dyrektor Departamentu Finansów i Księgowości wyjaśniła, iż realizacja zadań ujętych w wykazie wydatków niewygasających monitorowana jest na bieżąco na kilku płaszczyznach, m.in. w zakresie przebiegu procedur zamówień publicznych oraz wykorzystania i rozliczenia zawartych już kontraktów. Weryfikacja stanu zaawansowania prac, a także procesów odbiorów częściowych nadzorowana jest przez zaangażowane komórki.

Szczegółowe informacje dotyczące wydatków budżetu państwa oraz zatrudnienia i wynagrodzeń w części 19 w 2021 r. zostały przedstawione w załącznikach nr 7.5. i 7.6. do niniejszej Informacji.

4.2.2. WYDATKI BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH

Wydatki budżetu środków europejskich wyniosły 108 076,6 tys. zł, co stanowiło 384,1% kwoty planowanej w ustawie budżetowej na rok 2021 oraz 92,5% planu po zmianach. Wydatki wyższe niż planowane w ustawie budżetowej zrealizowano głównie w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020 (dalej: PO PC 2014-2020) o 80 441,3 tys. zł (o 602,4%) oraz Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (dalej: PO IiŚ 2014-2020) o 5179,6 tys. zł (o 62,1%). Wynikało to przede wszystkim z częściowego zaplanowania środków w rezerwach celowych budżetu państwa. Wydatki budżetu środków europejskich, w porównaniu do roku 2020, były wyższe o 16 411,7 tys. zł (o 17,9%). Wzrost wydatków wynikał głównie z harmonogramów realizacji projektów w ramach PO PC 2014-2020.

W strukturze wydatków budżetu środków europejskich w części 19 według grup ekonomicznych największy udział miały wydatki majątkowe – 85,1% (91 968,8 tys. zł). Wydatki bieżące jednostek budżetowych stanowiły natomiast 14,9% (16 107,8 tys. zł).

Wydatki budżetu środków europejskich centrali Ministerstwa Finansów wyniosły 13 568,3 tys. zł (12,6% wydatków części 19), co stanowiło 99,2% kwoty planowanej w ustawie budżetowej na rok 2021 oraz 72,4% planu po zmianach. Wydatki niższe niż planowane (po zmianach) wynikały głównie z niezrealizowania planowanych szkoleń członków korpusu służby cywilnej w ramach projektu „Doskonalenie standardów zarządzania, obsługi klienta oraz podnoszenia kompetencji pracowników KAS”, którego realizacja rozpoczęła się później niż zakładano, z uwagi na – jak wskazała Dyrektor Departamentu Organizacji i Współpracy Międzynarodowej KAS, przedłużającą się procedurę oceny wniosku o dofinansowanie.

Plan wydatków budżetu środków europejskich części 19 zwiększono w 2021 r. środkami z rezerw celowych o 92 983 tys. zł. Na wniosek dysponenta części Minister Finansów skorygował środki z rezerw celowych o kwotę 4277,7 tys. zł. W wyniku korekt plan wydatków części 19 został ostatecznie zwiększony środkami z rezerw celowych o 88 705,3 tys. zł, z tego na realizację wydatków bieżących o 5128 tys. zł oraz na wydatki majątkowe o 83 577,3 tys. zł. Otrzymane środki zostały wykorzystane w kwocie 88 390,8 tys. zł (95,1%).

⁵¹ W 2021 r. odnotowano 1153 nowo zatrudnionych funkcjonariuszy, którym przydzielono kompletne umundurowanie „startowe”.

⁵² Środki stanowią niecałe 15% kwoty przyznanej w ramach nowelizacji ustawy budżetowej.

Dysponent III stopnia – centrala MF otrzymał środki z rezerw celowych w wysokości 6905,6 tys. zł, które zostały wykorzystane w wysokości 6891,8 tys. zł. W wyniku badania 16,7% kwoty zwiększenia planu wydatków środkami z rezerw celowych stwierdzono, że dysponent III stopnia dokonał zmiany planu wydatków po otrzymaniu decyzji o jego zwiększeniu, a wykorzystanie tych środków nastąpiło zgodnie z przeznaczeniem.

Dysponent części 19 dokonał blokady planowanych wydatków budżetu środków europejskich na rok 2021 na łączną kwotę 7772,1 tys. zł (19 decyzji), w tym środków otrzymanych z rezerw celowych – 451,3 tys. zł (trzy decyzje). Kwota zablokowanych środków była wyższa niż w roku poprzednim o 1728,6 tys. zł, tj. o 28,6%.

Departament Finansów i Księgowości nie przekazał w 2021 roku informacji o zablokowaniu 28 grudnia 2021 r. przez dysponenta części 19 planu wydatków w ramach budżetu środków europejskich na kwotę 118 tys. zł do Departamentu Instytucji Płatniczej, który gromadzi informacje w tym zakresie. Informacja ta została przekazana dopiero 17 lutego 2022 r., to jest już po zakończeniu roku budżetowego 2021.

Jak wynika z wyjaśnień Dyrektor Departamentu Finansów i Księgowości, dysponent części 19 w 2021 r. wydał 129 decyzji w sprawie blokowania planowanych wydatków w kwocie 103 656,1 tys. zł (łącznie dla budżetu państwa i budżetu środków europejskich), z czego 104 decyzji dotyczących blokad dokonano w grudniu 2021 r. Wydatki budżetu środków europejskich z przedmiotowej decyzji stanowiły jedynie 0,11% wszystkich wydatków zablokowanych przez dysponenta części 19. Przekazanie informacji o podjęciu decyzji o blokadzie z opóźnieniem wynikało z niedopatrzania i nie wpłynęło na realizację budżetu środków europejskich. W roku 2021 nie wystąpiła konieczność wykorzystania tych środków na inne cele, zgodnie z art. 178 ufp.

Zdaniem Najwyższej Izby Kontroli, zwłoka w przekazaniu informacji w powyższym zakresie do Departamentu Instytucji Płatniczej, realizującego między innymi zadania związane z zarządzaniem środkami finansowymi pochodzącymi z budżetu środków europejskich, spowodowała, że pracownicy tego Departamentu w końcu 2021 r. posiadali niepełne informacje o łącznej kwocie zablokowanych planowanych wydatków budżetu środków europejskich. W ocenie NIK, świadczy to o braku rzetelności w przekazaniu informacji w przedmiotowej sprawie przez Departament Finansów i Księgowości Ministerstwa Finansów.

W wyniku przeprowadzonej kontroli wykonania budżetu państwa w 2015 r. w części 19 – Budżet, finanse publiczne i instytucje finansowe Najwyższa Izba Kontroli sformułowała wniosek pokontrolny dotyczący ujednoczenia przepisów w zakresie rozliczania w wydatkach i dochodach środków z tytułu kar umownych w ramach projektów finansowanych z udziałem środków europejskich zarówno w przypadku ich otrzymania od wykonawców, jak i w przypadku ich potrącenia z wynagrodzenia wykonawcy⁵³. Przeprowadzone kontrole wykonania budżetu państwa w części 19 w latach 2016–2021 wykazały, iż wniosek ten nie został zrealizowany. Z wyjaśnień Dyrektor Generalnej Ministerstwa Finansów wynika, że propozycja ujednoczenia przepisów została uwzględniona w projekcie ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw przygotowywanym przez Ministerstwo Finansów, który uzyskał wpis do wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów. Ujednoczenie przepisów będzie możliwe po wprowadzeniu zmian w ustawie o finansach publicznych.

Kontrolą objęto próbę wydatków budżetu środków europejskich dysponenta III stopnia w łącznej wysokości 3247,5 tys. zł, dobranych w sposób celowy spośród operacji o największej wartości, co stanowiło 23,9% zrealizowanych wydatków kontrolowanej jednostki. Wybrane wydatki zostały zrealizowane w ramach projektów „e-Urząd Skarbowy” oraz „Wykonanie dokumentacji projektowej oraz termomodernizacja gmachu MF”. Stwierdzono, że środki były wydatkowane do wysokości kwot ujętych w planie finansowym i zostały przeznaczone na cele i zadania wynikające z porozumień o dofinansowanie projektów. Zlecenia płatności były przekazywane do Banku Gospodarstwa Krajowego we właściwych kwotach oraz w terminach umożliwiającym ich realizację.

⁵³ W Informacji o wynikach kontroli Wykonanie budżetu państwa w 2020 r. w części 19 – Budżet, finanse publiczne i instytucje finansowe oraz wykonanie planu finansowego Funduszu Reprywatyzacji po raz kolejny zawarty został wniosek *de lege ferenda* o dokonanie zmian tak, by z przepisów jednoznacznie wynikał sposób postępowania jednostek budżetowych (rozliczania w zakresie wydatków i dochodów), w przypadku dokonywanego w trybie kodeksu cywilnego potrącenia wzajemnych wierzytelności, w tym także w ramach realizowanych projektów finansowanych z udziałem środków europejskich (zarówno w części finansowanej z budżetu państwa, jak i w części finansowanej z budżetu środków europejskich).

Szczegółowe informacje dotyczące wydatków budżetu środków europejskich w części 19 w 2021 r. zostały przedstawione w załączniku nr 7.7. do niniejszej Informacji.

4.3.SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania rocznych łącznych sprawozdań za 2021 r. przez dysponenta części 19 – Budżet, finanse publiczne i instytucje finansowe, a także sprawozdań jednostkowych dysponenta III stopnia – centrali Ministerstwa Finansów:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy WPR),
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28UE),
- z wykonania planu wydatków, które nie wygasły z upływem roku budżetowego (Rb-28NW),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1).

Ponadto kontrolą poprawności sporządzenia objęto sprawozdania w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2021 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 19 na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych i podległych jednostek). Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych kontrolowanej jednostki (dysponenta III stopnia) były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzonych sprawozdań.

5. WYNIKI KONTROLI WYKONANIA PLANU FINANSOWEGO FUNDUSZU REPRYWATYZACJI

5.1. WYKONANIE PLANU FINANSOWEGO

Stan Funduszu Reprywatyzacji na początku roku 2021 wynosił 3 091 334,2 tys. zł, w tym środki pieniężne – 2 666 318,6 tys. zł i należności – 425 276,6 tys. zł, zobowiązania – 261 tys. zł.

W ustawie budżetowej na 2021 r. zaplanowano w układzie memoriałowym koszty realizacji zadań Funduszu w wysokości 420 700 tys. zł, w tym koszty związane z zaspokojeniem roszczeń byłych właścicieli mienia przejętego przez Skarb Państwa w wysokości 300 000 tys. zł, koszty dotacji dla jednostek sektora finansów publicznych – 80 000 tys. zł.

Planowane przychody Funduszu w wysokości 20 000 tys. zł miały obejmować przychody z tytułu odsetek od środków zgromadzonych na rachunkach bankowych – 13 000 tys. zł oraz odsetki od udzielonych pożyczek – 7000 tys. zł.

Plan finansowy Funduszu był czterokrotnie korygowany w trakcie roku budżetowego. Zmiany w planie finansowym polegały na zwiększeniu przychodów o 5 989 406 tys. zł i jednoczesnym zwiększeniu kosztów o 1 889 850 tys. zł.

Korekta planu finansowego przychodów obejmowała zmniejszenie przychodów z tytułu odsetek z 20 000 tys. zł planowanych w ustawie budżetowej do 9000 tys. zł, przy jednoczesnym zwiększeniu planu przychodów o wartość nominalną skarbowych papierów wartościowych – 6 000 000 tys. zł oraz o wartość otrzymanej dywidendy od Agencji Rozwoju Przemysłu S.A. – 406 tys. zł.

Zwiększenie planowanych kosztów dotyczyło głównie pozycji *Wydatki na nabywanie oraz obejmowanie akcji w spółkach* – w ustawie budżetowej wydatki na ten cel nie były planowane, ostatecznie plan kosztów w tym zakresie wyniósł 1 967 350 tys. zł. Przewidziano również poniesienie kosztów na wypłaty odszkodowań i zadośćuczynień przyznanych przez Komisję do spraw reprywatyzacji nieruchomości warszawskich do wysokości 2500 tys. zł.

W październiku 2020 roku zakres zadań Funduszu został rozszerzony o wypłaty odszkodowań lub zadośćuczynień, o których mowa w art. 33 ustawy o reprywatyzacji nieruchomości warszawskich. Skutkiem wprowadzonych zmian było również rozszerzenie źródeł przychodów Funduszu o środki z tytułu świadczeń należnych Skarbowi Państwa, o których mowa w art. 31 ust. 1, art. 31a oraz art. 39 ust. 3 ustawy o reprywatyzacji nieruchomości warszawskich.

Szczegółowe informacje dotyczące wykonania planu przychodów i kosztów Funduszu w 2021 r. zostały przedstawione w załączniku nr 7.8. do niniejszej Informacji.

5.1.1. WYKONANIE PLANU PRZYCHODÓW

Przychody Funduszu Reprywatyzacji w 2021 r. wyniosły 5 686 421,7 tys. zł i były niższe od planowanych przychodów o kwotę 322 984,3 tys. zł (o 5,4%) oraz wyższe od przychodów wykonanych w 2020 r. o kwotę 5 609 955,9 tys. zł (o 107%).

W 2021 r. dwukrotnie przewidziano możliwość przekazania do Funduszu Reprywatyzacji skarbowych papierów wartościowych: na podstawie art. 76 ustawy o budżecie na rok 2021 o wartości nominalnej do 3 000 000 tys. zł oraz na podstawie art. 19 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 11 sierpnia 2021 r.⁵⁴ Jako zwiększenie wartości Funduszu ujęto wartość otrzymanych nieodpłatnie skarbowych papierów wartościowych w wysokości 5 577 000 tys. zł. Papiery wartościowe wyceniono według wartości rynkowej z dnia otrzymania, zgodnie z wymogami ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁵⁵. Ich wartość nominalna wynosiła 6 000 000 tys. zł. Ujęcie przychodów z tytułu otrzymania skarbowych papierów wartościowych według ich wartości rynkowej było główną przyczyną realizacji przychodów w wysokości niższej niż planowana (w planie przychodów ujęto

⁵⁴ Wartość nominalna zobowiązań z tytułu wyemitowanych skarbowych papierów wartościowych, o których mowa w art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 11 sierpnia 2021 r., przekazanych Funduszowi Reprywatyzacji w 2021 r. i 2022 r., nie może przekroczyć kwoty 20 000 000 tys. zł.

⁵⁵ Dz. U. z 2021 r. poz. 217, ze zm.

wartość nominalną obligacji skarbowych) oraz osiągnięcia przychodów wyższych niż w roku poprzednim.

Na pozostałą kwotę zrealizowanych przychodów składały się: wpływy z odsetek od środków zgromadzonych na rachunku bankowym Funduszu (1704,8 tys. zł), wpływy z odsetek od udzielonej pożyczki (7359,4 tys. zł), przychody z tytułu odsetek zasądzonych wraz z obowiązkiem zwrotu nienależnie wypłaconych odszkodowań i świadczeń oraz odsetek za opóźnienie w spłacie należności Funduszu (166,6 tys. zł), wpływy z dywidendy od Agencji Rozwoju Przemysłu S.A. (405,5 tys. zł). Ponadto w 2021 r. ujęto w księgach rachunkowych Funduszu wartość należności wynikających z decyzji Komisji Reprywatyzacyjnej, o których mowa w art. 31 ust. 1 i art. 31a ustawy o reprywatyzacji nieruchomości warszawskich, oraz orzeczeń, o których mowa w art. 39 ust. 3 tej ustawy, co wpłynęło na zwiększenie wartości Funduszu o 97 952,3 tys. zł.

Na koniec 2021 roku należności Funduszu wyniosły 265 780,9 tys. zł, w tym 265 776,5 tys. zł z tytułu udzielonej pożyczki Telewizji Polskiej S.A. oraz 107 641,9 tys. zł z tytułu zwrotu wypłaconych odszkodowań, które w wyniku postępowania kasacyjnego stały się nienależne, oraz odsetek od tych należności, jak również należności wynikających z decyzji Komisji Reprywatyzacyjnej. Należności te zostały objęte odpisem aktualizującym ich wartość w wysokości 107 639,5 tys. zł. Zaległości te są dochodzone przez organy, których decyzje nacjonalizacyjne były kwestionowane na drodze sądowej, oraz Ministerstwo Sprawiedliwości jako urząd obsługujący Komisję Reprywatyzacyjną, a środki uzyskane w postępowaniach egzekucyjnych przekazywane są na rachunek bankowy Funduszu.

Do 19 października 2020 r. wypłaty zadośćuczynień i odszkodowań wynikających z decyzji Komisji Reprywatyzacyjnej wypłacane były przez m.st. Warszawę ze środków, które wpłynęły na wyodrębniony rachunek bankowy z tytułu decyzji, o których mowa w art. 31 ust. 1 i art. 31a ustawy o reprywatyzacji nieruchomości warszawskich, oraz wyroków, o których mowa w art. 39 ust. 3 tej ustawy. Od 20 października 2020 r. środki z tytułu świadczeń, o których mowa w art. 31 ust. 1, art. 31a oraz art. 39 ust. 3 ustawy o reprywatyzacji nieruchomości warszawskich, są gromadzone na rachunku Funduszu Reprywatyzacji, a m.st. Warszawa zostało zobowiązane do przekazania (w terminie 14 dni od dnia wejścia w życie ustawy o zmianie ustawy o komercjalizacji) na rachunek Funduszu całej kwoty zgromadzonej na ww. wyodrębnionym rachunku bankowym. Środki te zostały przekazane w kwocie 19 956,5 tys. zł. Uzgodnienia co do kwoty należności wynikających z poszczególnych decyzji Komisji Reprywatyzacyjnej i wpłat dotyczących tych decyzji pomiędzy dysponentem Funduszu Reprywatyzacji a m.st. Warszawa zostały dokonane dopiero w 2021 r. i na tej podstawie do ksiąg rachunkowych Funduszu wprowadzono należności wynikające z decyzji Komisji Reprywatyzacyjnej, zwiększając jednocześnie przychody Funduszu.

Badaniem szczegółowym objęto dowody księgowe będące podstawą 69 zapisów na stronie Ma konta 853 – fundusze celowe na łączną kwotę 5 676 546,5 tys. zł (99,8% wszystkich przychodów). Przychody ujmowane były terminowo i w prawidłowej wysokości.

5.1.2. WYKONANIE PLANU KOSZTÓW

Koszty poniesione przez Fundusz w 2021 r. wyniosły 2 171 745,7 tys. zł i były niższe od planowanych o 138 804,3 tys. zł, tj. o 6%, i wyższe od kosztów poniesionych w roku 2020 o 1 191 261,2 tys. zł. W szczególności koszty Funduszu w 2021 r. dotyczyły nabycia udziałów w spółce PGE EJ1 sp. z o.o. od dotychczasowych właścicieli za łączną kwotę 526 050 tys. zł, objęcia akcji w spółce ElectroMobility Poland S.A. za kwotę 250 000 tys. zł, objęcia udziałów w spółce Polskie Promy sp. z o.o. za kwotę 650 000 tys. zł, objęcia akcji spółki Poczta Polska S.A. za kwotę 190 000 tys. zł oraz objęcia udziałów w spółce Polski Holding Hotelowy sp. z o.o. w kwocie 351 300 tys. zł. Łącznie na nabycie lub objęcie akcji i udziałów w powyższych pięciu spółkach wydatkowano 1 967 350 tys. zł. Decyzję o nabyciu lub objęciu akcji i udziałów podejmuje Prezes Rady Ministrów, a zadaniem dysponenta Funduszu jest realizacja zlecenia zapłaty.

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że biznesplan jednej ze spółek, będący podstawą podjęcia decyzji o dokapitalizowaniu tej spółki, zakładał pozyskanie finansowania przede wszystkim z Krajowego Planu Odbudowy (ponad 3000 mln zł), a w mniejszym stopniu z innych źródeł publicznych i z finansowania dłużnego, przy czym 34,4% środków planowanych do pozyskania z Krajowego Planu Odbudowy miało zostać przekazanych spółce do końca I kwartału 2022 r., a dalszych 33,6% do końca 2022 r. Do końca I kwartału 2022 r. Krajowy Plan Odbudowy nie został uruchomiony, co może potencjalnie wpłynąć na opóźnienia w realizacji projektu skutkujące zmniejszeniem oczekiwanej

rentowności środków zainwestowanych z Funduszu Reprywatyzacji, a tym samym zmniejszeniem przychodów Funduszu w przyszłości.

Spółka Polskie Promy sp. z o.o. utworzona została w 2020 r. z kapitałem zakładowym w wysokości 5 tys. zł, a jej biznesplan zakładał pozyskanie finansowania z Funduszu Reprywatyzacji zarówno w formie finansowania kapitałowego – które zostało spółce przekazane w planowanej wysokości, jak i finansowania dłużnego (pożyczki ze środków Funduszu w kwocie 350 000 tys. zł). Celem tej spółki jest budowa promów dla polskich armatorów.

NIK zwraca uwagę, że w 2017 r. ze środków Funduszu Reprywatyzacji wydatkowano 200 000 tys. zł na objęcie akcji w spółce Fundusz Rozwoju Spółek S.A. Pozyskane środki miały zostać przeznaczone na realizację zadań z zakresu gospodarki morskiej, w ścisłym związku z założeniami „Strategii na rzecz odpowiedzialnego rozwoju”, w szczególności budowę promów w ramach programu „Batory”⁵⁶. W ramach kontroli Realizacja wybranych Projektów Flagowych Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju⁵⁷ NIK stwierdziła, że w programie „Batory” nie powołano zespołów zadaniowych i nie została zrealizowana faza definiowania celów, a w efekcie program ten realizowano bez zatwierdzonego planu, bez określenia potrzeb oraz celów i wskaźników realizacji, bez ustalonego harmonogramu i budżetu. Ponadto NIK ustaliła, że nie zostały zapewnione środki na sfinansowanie programu. Nie zatwierdzono budżetu oraz nie ustalono choćby ogólnych zasad i źródeł finansowania. Projekt „Promy dla PŻB” od początku 2018 r. był realizowany w warunkach, gdy instytucje finansowe odmówiły współpracy z inwestorem – spółką Polska Żegluga Bałtycka S.A. w zakresie finansowania, ze względu na negatywną ocenę potencjału wybranego wykonawcy. Jako wykonawcę projektu wybrano spółkę Morska Stocznia Remontowa Gryfia S.A.⁵⁸, która jako stocznia remontowa nie posiadała możliwości technicznych, organizacyjnych oraz finansowych do samodzielnej budowy promu tej wielkości, a ponadto w tym czasie była na etapie zatwierdzania własnego planu naprawczego. Wybór tej spółki jako wykonawcy projektu NIK oceniła jako nierzetelny. Zgodnie z ustaleniami NIK, projekt *Promy dla PŻB*, po trzech latach od zainicjowania, nadal nie miał zamkniętego etapu przygotowawczego i nie zapewniono finansowania budowy promu. Niezależnie od projektu związanego w budową promu, w lipcu 2021 r. Fundusz Rozwoju Spółek S.A. objął udziały o wartości 200 tys. zł w spółce Zakład Recyklingu Statków Szczecin sp. z o.o., która została założona w związku z realizacją projektu „Zielona Stocznia” w ramach programu „Batory”.

Pozostałe koszty Funduszu obejmowały wydatki związane z zaspokajaniem roszczeń byłych właścicieli mienia przejętego przez Skarb Państwa w wysokości 44 791 tys. zł, odszkodowania i zadośćuczynienia wynikające z decyzji Komisji Reprywatyzacyjnej w wysokości 1837,5 tys. zł, odsetki i koszty postępowania sądowego w wysokości 6338,6 tys. zł, koszty związane z prowadzeniem rachunku depozytowego papierów wartościowych – 34,8 tys. zł, koszty związane z korektą odsetek naliczone w 2020 r. zgodnie z wezwaniami do zapłaty wystawionymi przez Wojewodę Mazowieckiego, w związku z ustaleniem prawidłowego sposobu naliczania odsetek – 649,9 tys. zł, koszty związane z wyceną skarbowych papierów wartościowych do wartości rynkowej na dzień bilansowy – 52 500 tys. zł, a także zwiększenia odpisu aktualizującego należności w wysokości 98 231,3 tys. zł.

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że, podobnie jak w latach poprzednich, koszty realizacji zadań związane z wypłatą zadośćuczynień i odszkodowań stanowiły jedynie nieznaczną część kosztów ogółem (4,4%). Większość kosztów stanowiły koszty nabycia lub objęcia akcji i udziałów (90,6%).

Badaniem szczegółowym objęto dowody księgowe będące podstawą ujęcia 153 zapisów w księgach rachunkowych dotyczących kosztów realizacji zadań Funduszu na łączną kwotę 2 013 116,9 tys. zł, co stanowi 92,7% kosztów Funduszu poniesionych w 2021 r.

Wydatki na cele związane z wypłatą zadośćuczynienia lub odszkodowania zostały zrealizowane na podstawie ostatecznych i prawomocnych decyzji Komisji Reprywatyzacyjnej oraz prawomocnych wyroków sądowych. Zasądzone odsetki zostały prawidłowo naliczone i wypłacone wraz z należnością główną. Płatności z tytułu nabycia lub objęcia akcji i udziałów w pięciu spółkach zostały dokonane na podstawie dyspozycji Prezesa Rady Ministrów.

⁵⁶ W programie „Batory” przewidywano realizację czterech projektów: Promy dla Polskiej Żeglugi Bałtyckiej, Zielona stocznia w Polsce (złomowanie i recykling statków), INNOship (tworzenie inteligentnych technologii okrętowych) oraz Innowacyjna platforma offshore I-Offshore (stworzenie innowacyjnej platformy dla realizacji konstrukcji i urządzeń oraz systemów do eksploatacji surowcowych i energetycznych zasobów morza).

⁵⁷ Informacja o wynikach kontroli Realizacja wybranych Projektów Flagowych Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, Nr ewid. 177/2020/P/19/019/KGP.

⁵⁸ Od grudnia 2018 r. jest to spółka zależna od Funduszu Rozwoju Spółek S.A.

W 2021 r. w trzech przypadkach dysponent Funduszu odmówił wypłaty odszkodowania zasądzonego od Skarbu Państwa (odszkodowania w związku z wadą prawną umowy ustanowienia użytkowania wieczystego nieruchomości zamiennej za wywłaszczoną inną nieruchomość; odszkodowania za pogorszenie stanu nieruchomości przejętej na własność Skarbu Państwa na cele reformy rolnej i następnie zwróconej następcom prawnym jej byłego właściciela; odszkodowania na rzecz Parafii Greckokatolickiej, na podstawie ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej⁵⁹, za upaństwowione nieruchomości). W ramach analizy tych trzech przypadków Najwyższa Izba Kontroli wystąpiła, w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK, do Prezesa Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej z prośbą o informację, czy PGRP wydawała opinie dotyczące możliwości lub braku możliwości wypłaty odszkodowań ze środków Funduszu w ww. oraz podobnych przypadkach i o przekazanie tych opinii. W odpowiedzi Wiceprezes PGRP poinformował, iż PGRP nie wydawała opinii prawnych dotyczących możliwości lub braku możliwości wypłaty ze środków Funduszu odszkodowania zasądzonego: w związku z wadą prawną umowy ustanowienia użytkowania wieczystego, pomimo że umowa ta została zawarta w związku z uprzednią nacjonalizacją mienia (nieruchomości warszawskiej); za pogorszenie stanu nieruchomości przejętej przez Państwo, na cele reformy rolnej i następnie zwróconej następcom prawnym jej byłych właścicieli; na rzecz parafii w związku z art. 63 ust. 1 pkt 3 ustawy o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej. Wiceprezes PGRP wskazał, iż PGRP wydała trzy inne opinie prawne dotyczące wypłaty odszkodowań ze środków Funduszu, w tym m.in. opinię w przedmiocie odsetek ustawowych od roszczeń zaspokajanych z Funduszu, jednocześnie zaznaczył, iż opinie te nie zostaną przekazane NIK, z uwagi na tajemnicę Prokuraturii Generalnej. Następnie Wiceprezes PGRP podniósł, iż PGRP nie dysponuje możliwością udostępniania dokumentów, o których mowa w art. 38 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej⁶⁰ (dalej: ustawa o PGRP), gdyż osoby wymienione w art. 39 ust. 1 ustawy o PGRP są zobligowane do zachowania tajemnicy Prokuraturii Generalnej, która jest dla nich również tajemnicą zawodową w rozumieniu przepisów odrębnych. Zdaniem PGRP ustawa o PGRP wyłącza obowiązek zachowania tajemnicy jedynie w odniesieniu do informacji udostępnianych na podstawie przepisów o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu - w zakresie określonym tymi przepisami (art. 39 ust. 5 ustawy o PGRP). W pozostałym zakresie zwolnienie z obowiązku zachowania tajemnicy może nastąpić tylko na podstawie odrębnych przepisów, które takie zwolnienie przewidują. Zgodnie z art. 29 ust. 2 ustawy o NIK dostęp Najwyższej Izby Kontroli do dokumentów i materiałów potrzebnych do ustalenia stanu faktycznego w zakresie kontrolowanej działalności lecz zawierających informacje stanowiące tajemnicę ustawowo chronioną może być wyłączony lub ograniczony jedynie na podstawie innych ustaw. W ocenie PGRP art. 38 ustawy o PGRP, statuujący tajemnicę Prokuraturii Generalnej, stanowi takie ograniczenie w dostępie do informacji i dokumentów tam określonych. Przepis art. 38 ust. 2 ustawy o PGRP wskazuje bowiem sposób potencjalnego udostępniania dokumentów sporządzonych w związku z czynnościami, o których mowa w art. 38 ust. 1 ustawy o PGRP, przez Prokuratorię Generalną, podmiot reprezentujący Skarb Państwa, organ lub osobę zastępowaną. Dokumenty te udostępniane mogą być po zakończeniu sprawy przez właściwą jednostkę, czyli odpowiednio *statio fisci*, organ lub podmiot zastępowany.

Najwyższa Izba Kontroli nie podziela oceny PGRP odnośnie wykładni art. 38 i 39 ustawy o PGRP, w związku z art. 29 ust. 2 ustawy o NIK. Zgodnie z art. 38 ust. 1 ustawy o PGRP czynności PGRP związane z wykonywaniem zastępstwa, wydawaniem opinii, sporządzaniem raportów, analiz i stanowisk, udziałem w negocjacjach i mediacjach oraz w postępowaniach przed organami międzynarodowymi, a także informacje i dokumenty stanowiące podstawę dokonania takich czynności są objęte tajemnicą Prokuraturii Generalnej. Art. 38 ust. 2 ustawy o PGRP stanowi ponadto, iż dokumenty sporządzone w związku z czynnościami, o których mowa w art. 38 ust. 1 ustawy o PGRP, przez PGRP, podmiot reprezentujący Skarb Państwa, organ lub osobę zastępowaną mogą być udostępnione przez właściwą jednostkę albo osobę prawną po zakończeniu sprawy. W myśl art. 39 ust. 1, 2 i 4 ustawy o PGRP do zachowania tajemnicy zawodowej Prokuraturii Generalnej są obowiązani m.in. pracownicy PGRP, a zwolnienie z obowiązku zachowania tej tajemnicy określają odrębne przepisy. Intencją przyświecającą ustawodawcy wprowadzającemu instytucję „tajemnicy Prokuraturii Generalnej”⁶¹ była potrzeba zapewnienia „równości broni”, będącą podstawą kontradiktoryjnego postępowania w sprawach cywilnych, w sytuacji w której jeden z pełnomocników obowiązany jest ujawniać wszelkie informacje (w tym dotyczące kontaktów z klientem) na podstawie ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do

⁵⁹ Dz. U. z 2019 r. poz. 1347.

⁶⁰ Dz. U. z 2021 r. poz. 2180, ze zm.

⁶¹ Patrz: uzasadnienie do rządowego projektu ustawy o Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej (Sejm VIII kadencji; druk nr 1055).

informacji publicznej⁶², drugi zaś informacje te utrzymuje w tajemnicy. W praktyce funkcjonowania Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa pojawiały się bowiem wnioski o udostępnienie dokumentów pochodzących od *stationes fisci*, a kierowanych do Prokuraturii Generalnej, dotyczących np. stanowiska reprezentowanego organu, czy także pism (opinii) prawnych Prokuraturii Generalnej kierowanych do *stationes fisci*, a zawierających ocenę szans procesowych i wskazujących na mocne i słabe strony popieranego przed sądem powszechnym stanowiska procesowego.

W świetle powyższego, w ocenie Najwyższej Izby Kontroli, charakter tajemnicy Prokuraturii Generalnej ma przede wszystkim znaczenie *stricte* procesowe, przejawiające się jako ścisły związek z ochroną autonomii informacyjnej osób będących uczestnikami postępowań sądowych. Znajduje to potwierdzenie w brzmieniu art. 38 ust. 2 i 3 ustawy o PGRP.

Zgodnie z art. 29 ust. 1 pkt 1 i 2 lit. b i f ustawy o NIK dla realizacji celu postępowania kontrolnego upoważnieni kontrolerzy NIK mają prawo do wglądu do wszelkich dokumentów związanych z działalnością jednostek kontrolowanych, pobierania oraz zabezpieczania dokumentów i innych materiałów dowodowych, z zachowaniem przepisów o tajemnicy ustawowo chronionej, a także zasięgania informacji i żądania dokumentów od jednostek niekontrolowanych. Stosownie zaś do art. 29 ust. 2 ustawy o NIK dostęp Najwyższej Izby Kontroli do dokumentów i materiałów potrzebnych do ustalenia stanu faktycznego w zakresie kontrolowanej działalności, lecz zawierających informacje stanowiące tajemnicę ustawowo chronioną, może być wyłączony lub ograniczony jedynie na podstawie innych ustaw. Intencją ustanowienia przedmiotowej regulacji⁶³ była chęć zapobieżenia wyłączenia NIK z grona podmiotów, którym przysługuje dostęp do tajemnicy ustawowo chronionej. Prowadzi to do konstatacji, że ograniczenie lub wyłączenie dostępu NIK do tajemnicy ustawowo chronionej jest możliwe tylko w sytuacji, jeśli w innej ustawie prawodawca w sposób wyraźny, tj. niebudzący wątpliwości, o tym zadecyduje. Przykładowo, dostęp NIK do informacji ustawowo chronionych został ograniczony w kontekście tajemnicy bankowej. Zgodnie z art. 105 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe⁶⁴ dostęp NIK do informacji stanowiących tajemnicę bankową jest możliwy tylko na żądanie Prezesa NIK. Ustawa o PGRP nie wyłącza i nie ogranicza dostępu NIK do dokumentów i materiałów stanowiących tajemnicę Prokuraturii Generalnej, potrzebnych do ustalenia stanu faktycznego w zakresie kontrolowanej działalności. Przepisy mające za cel ochronę autonomii informacyjnej osób będących uczestnikami postępowań sądowych nie dotyczą bowiem naczelnego organu kontroli państwowej korzystającego ze swych ustawowych prerogatyw do realizacji zadań kontrolnych.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, obowiązku zachowania tajemnicy Prokuraturii Generalnej nie narusza zatem przekazanie przez PGRP, podmiot reprezentujący Skarb Państwa lub osobę zastępowaną (w tym przed zakończeniem sprawy) upoważnionym kontrolerom NIK dokumentów i materiałów potrzebnych do ustalenia stanu faktycznego w zakresie kontrolowanej działalności, a zwolnienie od obowiązku zachowania tej tajemnicy jest wymagane – stosownie do art. 44 ust. 3 ustawy o NIK⁶⁵ – jedynie w sytuacji przesłuchiwania w charakterze świadka.

Stanowisko Prokuraturii Generalnej jest tym bardziej nieuzasadnione, gdyż udostępnienie NIK informacji ustawowo chronionych nie oznacza, że tracą one walor poufności. NIK jest posiadaczem, a nie dysponentem tych tajemnic. Informacje takie, po wykorzystaniu w postępowaniu kontrolnym, mogą być udostępnione jedynie podmiotom, które na podstawie przepisów innych ustaw, w tym statuujących dany rodzaj sekretu, są uprawnione do ich uzyskania. Poufność tajemnic ustawowo chronionych jest w przypadku NIK zapewniona m.in. przez nałożenie na kontrolera obowiązku przestrzegania tajemnicy ustawowo chronionej (art. 71 pkt 3 ustawy o NIK), ograniczenia w kwestii upubliczniania wyników kontroli (art. 10 ustawy o NIK), czy choćby ograniczenia w zakresie udostępniania akt kontroli lub poszczególnych dokumentów wchodzących w ich skład (art. 35a ust. 3 i 4 ustawy o NIK).

⁶² Dz. U. z 2022 r. poz. 902.

⁶³ Patrz: uzasadnienie do komisijnego projektu ustawy o zmianie ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli (Sejm VI kadencji; druk nr 1349).

⁶⁴ Dz. U. z 2021 r. poz. 2439, ze zm.

⁶⁵ Art. 44 ust. 3 ustawy o NIK stanowi, iż osoba obowiązana do zachowania tajemnicy ustawowo chronionej, innej niż informacje niejawne, może być przesłuchana w charakterze świadka co do okoliczności, których dotyczy ten obowiązek, tylko po zwolnieniu od obowiązku zachowania tajemnicy, udzielonym na piśmie przez Prezesa Najwyższej Izby Kontroli, chyba że przepisy innych ustaw wyłączają dostęp Najwyższej Izby Kontroli do takiej tajemnicy.

5.1.3. STAN FUNDUSZU I GOSPODAROWANIE WOLNYMI ŚRODKAMI

Stan Funduszu Reprywatyzacji na początku roku 2021 wynosił 3 091 334,2 tys. zł, w tym środki pieniężne – 2 666 318,6 tys. zł i należności – 425 276,6 tys. zł. Na początek 2021 r. wystąpiły zobowiązania w wysokości 261 tys. zł. Na koniec roku stan Funduszu wyniósł 6 606 010,2 tys. zł, w tym należności w wysokości 265 780,9 tys. zł, zobowiązania – 1187,2 tys. zł i skarbowe papiery wartościowe – 5 524 500 tys. zł. Stan środków pieniężnych na koniec 2021 r. wyniósł 816 916,6 tys. zł. Środki zostały w całości przekazane w zarządzanie Ministrowi Finansów, z tego w zarządzanie terminowe – 793 000 tys. zł, a na *overnight* – 23 916,6 tys. zł. Stan Funduszu na koniec roku był ponad dwukrotnie wyższy od stanu Funduszu na początku roku, co wynikało z otrzymania skarbowych papierów wartościowych.

NIK zauważa, że od dnia gdy dysponentem Funduszu Reprywatyzacji został minister właściwy do spraw finansów publicznych, to jest od 1 stycznia 2017 r., stan środków pieniężnych Funduszu obniżył się z 4 789 032,2 tys. zł do 816 916,6 tys. zł, tj. o 82,9%, pomimo że Fundusz otrzymał wpłatę i dotację z budżetu państwa w łącznej kwocie 2 300 000 tys. zł (w 2017 i 2018 r.). W latach 2017–2021 łączne wypłaty odszkodowań i zadośćuczynień z odsetkami i kosztami wyniosły 474 679,4 tys. zł, natomiast łączne wydatki na nabycie lub objęcie udziałów i akcji oraz udzielenie pożyczki wyniosły 6 642 090 tys. zł; w tym okresie Fundusz otrzymał dywidendę od jednej spółki w wysokości 405,5 tys. zł oraz wpłatę z tytułu kar za niedopełnienie warunków umów inwestycyjnych w wysokości 10 tys. zł.

Z Funduszu Reprywatyzacji nie przekazywano środków na Fundusz Przeciwdziałania COVID-19.

5.1.4. EFEKTY RZECZOWE PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI

W planie finansowym Funduszu na rok 2021 po korektach zaplanowano do realizacji dwa zadania.

W zadaniu 4.4. *Zarządzanie mieniem państwowym i ochrona interesów Skarbu Państwa* przewidziano jedno podzadanie 4.4.3. *Wsparcie finansowo-kapitałowe udzielane wybranym podmiotom, niebędące pomocą publiczną* oraz dwa działania:

- działanie 4.4.3.1. *Udzielanie przez Skarb Państwa pożyczek wybranym spółkom i przedsiębiorcom*; realizacja tego działania nie wiąże się z kosztami po stronie Funduszu, dlatego też nie zaplanowano kosztów w tym działaniu; w 2021 r. nie były udzielane pożyczki ze środków Funduszu;
- działanie 4.4.3.2. *Nabywanie lub objęcie przez Skarb Państwa akcji wybranych spółek*; działanie to dodano w trakcie roku i zaplanowano na nie 1 967 350 tys. zł, koszty poniesione w ramach działania wyniosły 1 967 350 tys. zł i dotyczyły objęcia udziałów i akcji w pięciu spółkach.

W zadaniu 4.5. *Roszczenia majątkowe wobec Skarbu Państwa i jst* przewidziano podzadanie 4.5.1. *W Roszczenia majątkowe wobec Skarbu Państwa i jst* oraz działanie 4.5.1.2. *Zaspokajanie roszczeń byłych właścicieli mienia przejętego przez Skarb Państwa i jst*. Na realizację tego działania przewidziano kwotę 420 700 tys. zł, zmniejszoną w trakcie roku do 343 200 tys. zł. W ramach działania poniesiono koszty w wysokości 53 014,4 tys. zł. Zobowiązania na koniec roku wyniosły 1187,2 tys. zł.

Miernikiem dla działania 4.4.3.2. był procent zrealizowanych wypłat wynikających ze skierowanych – celem realizacji – zleceń wypłat wynikających z transakcji (w %). Dla działania 4.5.1.2. miernikiem była liczba zaspokojonych roszczeń w stosunku do wniosków skierowanych do MF przez właściwe organy (w %). Dla obydwu działań przyjęto i zrealizowano miernik w wysokości 100%.

5.2. SPRAWOZDANIA

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania sprawozdań za 2021 r. przez dysponenta Funduszu Reprywatyzacji:

- z wykonania określonego w ustawie budżetowej na 2021 r. planu finansowego państwowego funduszu celowego (Rb-40),
- z wykonania planu finansowego państwowego funduszu celowego (Rb-33),
- z wykonania planu finansowego funduszu celowego w układzie zadaniowym za okres od początku roku do 31 grudnia 2021 r. (Rb-BZ2),

oraz sprawozdań w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2021 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Kwoty wykazane w sprawozdaniach były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

6. INFORMACJE DODATKOWE

Czynności kontrolne w Ministerstwie Finansów rozpoczęto 3 stycznia 2022 r., a zakończono 8 kwietnia 2022 r. Wystąpienie pokontrolne skierowano 8 kwietnia 2022 r. do Prezesa Rady Ministrów, wykonującego obowiązki Ministra Finansów. W wystąpieniu Najwyższa Izba kontroli wniosowała o:

1. Niezwłoczne ustalanie należności cywilnoprawnych oraz podejmowanie kolejnych czynności windykacyjnych zgodnie z Zarządzeniem nr 49 w sprawie zasad postępowania w Ministerstwie Finansów przy ustalaniu oraz dochodzeniu należności pieniężnych o charakterze cywilnoprawnym.
2. Wdrożenie mechanizmów zapewniających aktualność planu postępowań o udzielenie zamówień, o którym mowa w art. 23 ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych.
3. Zapewnienie niezwłocznego przekazywania pomiędzy właściwymi komórkami organizacyjnymi Ministerstwa Finansów informacji o podjętych przez dysponenta części 19 decyzjach w sprawie zablokowania planowanych wydatków budżetu środków europejskich.

W odpowiedzi na wystąpienie pokontrolne, Dyrektor Generalna Ministerstwa Finansów w piśmie z 21 kwietnia 2022 r. poinformowała NIK, że w celu realizacji pierwszego z wyżej wymienionych wniosków pokontrolnych, komórki organizacyjne Ministerstwa Finansów dołożą starań by ustalenie i dochodzenie należności następowało bez zbędnej zwłoki. W zakresie wniosku drugiego, Dyrektor Generalna przekazała, że w ocenie Ministerstwa Finansów ustalenia kontroli potwierdzają co najwyżej potrzebę modyfikacji wdrożonego w Ministerstwie mechanizmu aktualizacji planu postępowań o udzielenie zamówień, w tym w zakresie odmiennego sposobu interpretacji przez NIK opinii wydanej przez Urząd Zamówień Publicznych, na którą powołało się Ministerstwo, wyjaśniając wskazane przez NIK nieprawidłowości. Mając powyższe na uwadze, Ministerstwo dokona modyfikacji wdrożonego w 2021 roku mechanizmu zapewniającego aktualność planu postępowań. Odnosząc się do trzeciego wniosku pokontrolnego, Dyrektor Generalna wskazała na incydentalny charakter nieprawidłowości stanowiącej podstawę jego sformułowania, informując jednocześnie, że Departament Finansów i Księgowości dołoży starań, aby zapewnić niezwłoczne przekazywanie pomiędzy właściwymi komórkami organizacyjnymi Ministerstwa Finansów informacji o podjętych przez dysponenta części 19 decyzjach w sprawie zablokowania planowanych wydatków budżetu środków europejskich.

7. ZAŁĄCZNIKI

7.1. DOCHODY I WYDATKI JEDNOSTEK FUNKCJONUJĄCYCH W RAMACH CZĘŚCI 19 – BUDŻET, FINANSE PUBLICZNE I INSTYTUCJE FINANSOWE

Lp.	Nazwa jednostki podległej	Wykonanie 2021				Udział w wydatkach części ogółem
		Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70	Dochody	Wydatki budżetu państwa i budżetu środków europejskich	w tym, wydatki na wynagrodzenia wg Rb-70	
						tys. zł
1.	Ministerstwo Finansów ¹⁾	2 722	303 152,5	813 158,3	352 086,5	9,1
2.	IAS w Białymstoku	2 282	2 007,2	300 864,5	207 036,4	3,4
3.	IAS w Bydgoszczy	2 713	632,2	359 616,4	243 067,5	4,0
4.	IAS w Gdańsku	3 397	1 679,8	436 083,8	310 693,2	4,9
5.	IAS w Katowicach	5 668	1 784,7	759 226,7	558 783,4	8,5
6.	IAS w Kielcach	1 308	285,8	165 459,5	121 805,0	1,9
7.	IAS w Krakowie	4 158	1 620,7	585 498,6	406 574,4	6,6
8.	IAS w Lublinie	3 961	3 282,6	482 892,1	349 226,2	5,4
9.	IAS w Łodzi	3 701	1 781,5	459 103,3	334 738,1	5,1
10.	IAS w Olsztynie	2 265	1 021,7	283 165,6	201 529,6	3,2
11.	IAS w Opolu	1 579	402,7	267 133,7	140 256,2	3,0
12.	IAS w Poznaniu	4 638	1 176,4	594 867,6	433 666,3	6,7
13.	IAS w Rzeszowie	3 155	2 061,0	433 408,0	278 797,9	4,9
14.	IAS w Szczecinie	2 827	961,3	376 285,5	263 893,7	4,2
15.	IAS w Warszawie	7 854	3 080,0	1 095 522,1	765 599,1	12,3
16.	IAS we Wrocławiu	3 987	1 488,3	554 586,9	380 711,7	6,2
17.	IAS w Zielonej Górze	1 727	65,9	260 636,7	164 728,2	2,9
18.	Instytut Finansów	6	0,3	860,0	318,2	0,0
19.	Krajowa Szkoła Skarbowości	184	377,1	34 008,4	13 907,3	0,4
20.	Krajowa Informacja Skarbowa	1 065	4 227,7	129 592,8	94 729,5	1,4
21.	Centrum Informatyki Resortu Finansów	1 641	326,1	530 306,2	153 594,3	5,9

Opracowanie własne na podstawie wyników kontroli NIK.

¹⁾ W danych dotyczących Ministerstwa Finansów uwzględniono również dochody i wydatki budżetu państwa odpowiednio w wysokości 0,2 tys. zł i 128 314,8 tys. zł, realizowane bezpośrednio przez dysponenta części 19.

7.2. KALKULACJA OCENY OGÓLNEJ W CZĘŚCI 19 – BUDŻET, FINANSE PUBLICZNE I INSTYTUCJE FINANSOWE

Oceny wykonania budżetu w części 19 – Budżet, finanse publiczne i instytucje finansowe dokonano stosując kryteria⁶⁶ oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez NIK i opublikowanych w *Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2021 roku*⁶⁷.

Dochody (D):	331 415,4 tys. zł
Wydatki (W):	8 922 276,7 tys. zł
Łączna kwota (G = D + W):	9 253 692,1 tys. zł
Waga dochodów w łącznej kwocie (Wd = D : G):	0,0358
Waga wydatków w łącznej kwocie: (Ww = W : G):	0,9642

Nieprawidłowości w dochodach: 264,8 tys. zł (0,08% dochodów części 19 budżetu państwa) – podejmowanie działań zmierzających do wyegzekwowania należności cywilnoprawnych niezgodnie z uregulowaniami wewnętrznymi MF w sprawie zasad postępowania przy ustalaniu oraz dochodzeniu należności pieniężnych o charakterze cywilnoprawnym, co nie miało wpływu na skuteczność dochodzenia należności.

Ocena cząstkowa dochodów (Od): pozytywna (5)

Nieprawidłowości w wydatkach: Stwierdzone nieprawidłowości, z uwagi na niewielką skalę i w większości formalny charakter, nie miały wpływu na ocenę prawidłowości wykonania budżetu państwa w zakresie wydatków w części 19. Polegały one na zwłocie w przekazaniu informacji do odpowiedniej komórki organizacyjnej Ministerstwa Finansów o zablokowaniu planowanych w 2021 r. wydatków w ramach budżetu środków europejskich w kwocie 118 tys. zł, braku zapewnienia aktualności niektórych pozycji planu postępowań o udzielenie zamówień na rok 2021 w zakresie dotyczącym przewidywanego terminu wszczęcia postępowania, a także na podaniu nieprawidłowych (zawyżonych o VAT) kwot najtańszej oraz najdroższej oferty oraz końcowej wartości umowy w opublikowanym w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej ogłoszeniu o udzieleniu zamówienia. Ponadto w 2021 r. wystąpiły przypadki polegające na nieterminowym wprowadzaniu środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych do ewidencji centrali MF.

Ocena cząstkowa wydatków (Ow):	pozytywna (5)
Łączna ocena dochodów i wydatków (ŁO ⁶⁸):	5 x 0,0358 + 5 x 0,9642 = 5
Opinia o sprawozdaniach:	pozytywna
Ocena ogólna:	pozytywna

⁶⁶ <http://www.nik.gov.pl/kontrolle/standardy-kontroli-nik/>

⁶⁷ Porównaj: <http://www.nik.gov.pl/kontrolle/analiza-budzetu-panstwa/>

⁶⁸ $\text{ŁO} = \text{Od} \times \text{Wd} + \text{Ow} \times \text{Ww}$

7.3. KALKULACJA OCENY OGÓLNEJ FUNDUSZU REPRYWATYZACJI

Oceny wykonania planu finansowego reprivatyzacji dokonano stosując kryteria ⁶⁹ oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez NIK i opublikowanych w *Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2021 roku*⁷⁰.

Przychody (P):	5 686 421,7 tys. zł
Koszty (K) (łącznie z wydatkami majątkowymi):	2 171 745,7 tys. zł
Łączna kwota (G = P + K):	7 858 167,4 tys. zł
Waga przychodów w łącznej kwocie (Wp = P : G):	0,7236
Waga kosztów w łącznej kwocie (Wk = K : G):	0,2764
Nieprawidłowości w przychodach:	brak
Ocena cząstkowa przychodów (Op):	pozytywna (5)
Nieprawidłowości w kosztach:	brak
Ocena cząstkowa kosztów (Ok):	pozytywna (5)
Łączna ocena przychodów i kosztów (ŁO ⁷¹):	$5 \times 0,7236 + 5 \times 0,2764 = 5$
Opinia o sprawozdaniach:	pozytywna
Ocena ogólna:	pozytywna

⁶⁹ <http://www.nik.gov.pl/kontrola/standardy-kontroli-nik/>

⁷⁰ Porównaj: <http://www.nik.gov.pl/kontrola/analiza-budzetu-panstwa/>

⁷¹ $\text{ŁO} = \text{Op} \times \text{Wp} + \text{Ok} \times \text{Wk}$

7.4. DOCHODY BUDŻETOWE W CZĘŚCI 19 – BUDŻET, FINANSE PUBLICZNE I INSTYTUCJE FINANSOWE

Lp.	Wyszczególnienie	2020	2021		5:3	5:4
		Wykonanie	Ustawa ¹⁾	Wykonanie		
		tys. zł			%	
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem część 19 – Budżet, finanse publiczne i instytucje finansowe, w tym:		231 638,9	288 945,0	331 415,4	143,1	114,7
1.	dział 150 Przetwórstwo przemysłowe	2 105,6	6 550,0	6 149,7	292,1	93,9
1.1.	rozdział 15011 Rozwój przedsiębiorczości	82,1	550,0	14,7	17,9	2,7
1.2.	rozdział 15018 Rozliczenia związane z systemem dopłat do oprocentowania kredytów eksportowych o stałych stopach procentowych	2 023,5	6 000,0	6 135,0	303,2	102,3
2.	dział 750 Administracja publiczna	63 224,5	43 246,0	59 038,0	93,4	136,5
2.1.	rozdział 75001 Urzędy naczelných i centralnych organów administracji rządowej	30 619,1	20 065,0	29 873,6	97,6	148,9
2.2.	rozdział 75008 Działalność izb administracji skarbowej wraz z podległymi urzędami skarbowymi i urzędami celno-skarbowymi	23 014,7	17 630,0	23 173,9	100,7	131,4
2.3.	rozdział 75024 Działalność Krajowej Szkoły Skarbowości	334,3	270,0	377,1	112,8	139,7
2.4.	rozdział 75046 Komisje egzaminacyjne	806,1	1 200,0	944,4	117,2	78,7
2.5.	rozdział 75082 Działalność Krajowej Informacji Skarbowej	3 620,4	3 813,0	4 227,7	116,8	110,9
2.6.	rozdział 75095 Pozostała działalność	4 829,8	268,0	441,4	9,1	164,7
2.6.1.	§ 0950 Wpływy z tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów	4 313,7	-	66,0	1,5	x
3.	dział 758 Różne rozliczenia	166 308,5	239 149,0	266 227,7	160,1	111,3
3.1.	rozdział 75814 Różne rozliczenia finansowe	166 308,5	239 149,0	266 227,7	160,1	111,3
3.1.1.	§ 0920 Wpływy z pozostałych odsetek	161 692,8	236 657,0	260 007,7	160,8	109,9

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych zweryfikowanych przez NIK.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2021 z dnia 20 stycznia 2021 r. (Dz. U. poz. 190, ze zm.).

7.5. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA W CZĘŚCI 19 – BUDŻET, FINANSE PUBLICZNE I INSTYTUCJE FINANSOWE

Lp.	Wyszczególnienie	2020	2021				6:3	6:4	6:5
		Wykonia- nie ¹⁾	Ustawa ²⁾	Budżet po zmianach	Wykonia- nie ¹⁾	w tym niewygasa- jące			
		tys. zł							
1	2	3	4	5	6	6a	7	8	9
Ogółem, w tym:		8 115 550,5	8 191 237,0	8 855 889,1	8 814 200,1	452 199,9	108,6	107,6	99,5
1.	dział 150 Przetwórstwo przemysłowe	156 832,5	100 851,0	49 614,6	37 933,5	-	24,2	37,6	76,5
1.1.	rozdział 15011 Rozwój przedsiębiorczości	155 986,2	100 000,0	48 763,8	37 082,7	-	23,8	37,1	76,0
1.2.	rozdział 15018 Rozliczenia związane z systemem dopłat do oprocentowania kredytów eksportowych o stałych stopach procentowych	846,3	851,0	850,8	850,8	-	100,5	100,0	100,0
2.	dział 550 Hotele i restauracje	12 279,5	20 219,0	11 347,4	11 226,1	-	91,4	55,5	98,9
2.1.	rozdział 55003 Bary mleczne	12 279,5	20 219,0	11 347,4	11 226,1	-	91,4	55,5	98,9
3.	dział 750 Administracja publiczna	7 796 468,3	7 999 246,0	8 724 442,3	8 694 559,3	452 199,9	111,5	108,7	99,7
3.1.	rozdział 75001 Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	407 492,7	518 962,0	487 192,8	472 617,1	20 519,8	116,0	91,1	97,0
3.2.	rozdział 75008 Działalność izb administracji skarbowej wraz z podległymi urzędami skarbowymi i urzędami celno-skarbowymi	6 645 488,5	6 863 360,0	7 239 687,4	7 231 985,2	265 282,3	108,8	105,4	99,9
3.3.	rozdział 75024 Działalność Krajowej Szkoły Skarbowości	27 193,7	31 730,0	33 116,3	33 050,1	827,0	121,5	104,2	99,8
3.4.	rozdział 75046 Komisje egzaminacyjne	594,5	1 557,0	907,0	906,9	-	152,5	58,2	100,0
3.5.	rozdział 75079 Pomoc zagraniczna	-	6 690,0	7 075,9	7 075,9	-	-	105,8	100,0
3.6.	rozdział 75082 Działalność Krajowej Informacji Skarbowej	111 000,2	127 349,0	128 787,2	128 659,4	4 800,0	115,9	101,0	99,9
3.7.	rozdział 75095 Pozostała działalność	604 698,7	449 598,0	827 675,7	820 264,7	160 770,8	135,6	182,4	99,1
4.	dział 752 Obrona narodowa	42,2	267,0	51,2	47,6	-	112,8	17,8	93,0

4.1.	rozdział 75212 Pozostałe wydatki obronne	42,2	267,0	51,2	47,6	-	112,8	17,8	93,0
5.	dział 754 Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	-	5,0	5,0	5,0	-	-	100,0	100,0
5.1.	rozdział 75414 Obrona cywilna	-	5,0	5,0	5,0	-	-	100,0	11,0
6.	dział 758 Różne rozliczenia	149 928,0	70 649,0	70 428,6	70 428,6	-	47,0	99,7	100,0
6.1.	rozdział 75823 Partie polityczne i komitety wyborcze (wyborców)	149 928,0	70 649,0	70 428,6	70 428,6*	-	47,0	99,7	100,0

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa zweryfikowanych przez NIK.

1) Łącznie z wydatkami, które nie wygasły z upływem roku budżetowego.

2) Ustawa budżetowa na rok 2021 z dnia 20 stycznia 2021 r. (Dz. U. poz. 190, ze zm.).

* Pierwotnie podaną kwotę 40 728,6 sprostowano w związku z erratą z dnia 30 czerwca 2022 r. do niniejszej informacji.

7.6. ZATRUDNIENIE I WYNAGRODZENIA W CZĘŚCI 19 – BUDŻET, FINANSE PUBLICZNE I INSTYTUCJE FINANSOWE

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2020			Wykonanie 2021			8:5
		Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70 ¹⁾	Wynagrodzenia wg Rb-70 ²⁾	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70 ¹⁾	Wynagrodzenia wg Rb-70 ²⁾	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Ogółem wg statusu zatrudnienia ³⁾ , w tym:	60 682	5 308 420,0	7 289,9	60 837	5 775 742,6	7 911,5	108,5
1.	dział 750 Administracja publiczna, status zatrudnienia:	60 682	5 308 420,0	7 289,9	60 837	5 775 742,6	7 911,5	108,5
	01	1 407	98 986,1	5 862,7	2 915	250 040,9	7 148,1	121,9
	02	7	1 019,9	12 141,7	5	1 045,2	17 419,8	143,5
	03	48 542	4 316 639,3	7 410,5	47 418	4 568 913,6	8 029,5	108,4
	08	10 711	889 884,9	6 923,5	10 487	953 985,5	7 580,7	109,5
	10	15	1 889,8	10 498,9	12	1 757,4	12 204,2	116,2
1.1.	rozdział 75001 Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej ⁴⁾ , status zatrudnienia:	2 707	296 623,7	9 131,4	2 723	352 086,5	10 775,1	118,0
	01	212	16 237,8	6 382,8	256	24 836,4	8 084,8	126,7
	02	7	1 019,9	12 141,7	5	1 045,2	17 419,8	143,5
	03	2 196	250 060,7	9 489,2	2 170	291 524,3	11 195,2	118,0
	08	277	27 415,6	8 247,8	280	32 923,2	9 798,6	118,8
	10	15	1 889,8	10 498,9	12	1 757,4	12 204,2	116,2
1.2.	rozdział 75008 Działalność izb administracji skarbowej wraz z podległymi urzędami skarbowymi i urzędami celno-skarbowymi, status zatrudnienia:	56 636	4 898 931,9	7 208,2	55 218	5 161 106,9	7 789,0	108,1
	01	838	53 872,1	5 357,2	821	57 918,9	5 878,9	109,7
	03	45 364	3 982 590,4	7 316,0	44 190	4 183 227,1	7 888,7	107,8
	08	10 434	862 469,3	6 888,3	10 207	919 960,9	7 510,9	109,0

1.3.	rozdział 75024 Działalność Krajowej Szkoły Skarbowości, status zatrudnienia:	183	11 948,0	5 440,8	184	13 907,3	6 298,6	115,8
	01	183	11 948,0	5 440,8	184	13 907,3	6 298,6	115,8
1.4.	rozdział 75082 Działalność Krajowej Informacji Skarbowej, status zatrudnienia:	990	84 516,5	7 114,2	1 065	94 729,5	7 412,3	104,2
	01	8	528,3	5 503,1	7	567,3	6 753,6	122,7
	03	982	83 988,2	7 127,3	1 058	94 162,2	7 416,7	104,1
1.5.	rozdział 75095 Pozostała działalność ⁵⁾ , status zatrudnienia:	166	16 399,9	8 232,9	1 647	153 912,5	7 787,5	94,6
	01	166	16 399,9	8 232,9	1 647	152 811,0	7 731,8	93,9
	08 ⁶⁾	-	-	-	-	1 101,5	x	x

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach, zweryfikowanego przez NIK.

¹⁾ W przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

²⁾ Załącznik nr 34 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie sprawozdawczości budżetowej, w sprawozdaniu Rb-70 wykazuje się wysokość wynagrodzeń osobowych, dodatkowe wynagrodzenie roczne, uposażenia żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy oraz dodatkowe uposażenia roczne żołnierzy zawodowych i nagrody roczne funkcjonariuszy (§ 401-405 oraz § 406 dla funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej, a dla żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy tylko w zakresie dotyczącym nagród i zapomóg i § 407 klasyfikacji budżetowej).

³⁾ Status zatrudnienia określony został w rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej.

⁴⁾ Zatrudnienie i wynagrodzenia w Ministerstwie Finansów.

⁵⁾ Zatrudnienie i wynagrodzenia w latach 2020-2021 w Centrum Informatyki Resortu Finansów i w 2021 r. w Instytucie Finansów (przeciętne zatrudnienie wg statusu zatrudnienia 01 – sześć osób, wykonanie wynagrodzenia – 381,2 tys. zł).

⁶⁾ Uposażenia wypłacone delegowanym do Centrum Informatyki Resortu Finansów funkcjonariuszom Służby Celno-Skarbowej na podstawie art. 163 ust. 1b ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. z 2022 r. poz. 813, ze zm.).

7.7. WYDATKI BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH W CZĘŚCI 19 – BUDŻET, FINANSE PUBLICZNE I INSTYTUCJE FINANSOWE

Lp.	Wyszczególnienie	2020	2021		6:3	6:4	6:5	
		Wykonanie	Ustawa ¹⁾	Budżet po zmianach				Wykonanie
		tys. zł						%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ogółem, w tym:		91 664,9	28 138,0	116 843,3	108 076,6*	117,9	384,1	92,5
1.	dział 750 Administracja publiczna	91 664,9	28 138,0	16 843,3	108 076,6*	117,9	384,1	92,5
1.1.	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020	33 915,5	8 335,0	14 986,3	13 514,6	39,8	162,1	90,2
1.2.	Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014–2020	55 474,5	13 353,0	95 407,0	93 794,3	169,1	702,4	98,3
1.3.	Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014–2020	2 274,9	6 450,0	6 450,0	767,7	33,7	11,9	11,9

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-28UE z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej i/lub rocznego sprawozdania Rb-28UE WPR z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich w zakresie wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej –po weryfikacji przez NIK.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2021 z dnia 20 stycznia 2021 r. (Dz. U. poz. 190, ze zm.).

* Pierwotnie podaną kwotę 108 046,6 sprostowano w związku z erratą z dnia 30 czerwca 2022 r. do niniejszej informacji.

7.8. WYKONANIE PLANU FINANSOWEGO FUNDUSZU REPRYWATYZACJI

Lp.	Wyszczególnienie	2020	2021			4:3	6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Plan wg ustawy budżetowej ¹⁾	Plan po zmianach	Wykonanie				
		tys. zł							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Część A – Zadania wynikające z ustawy tworzącej państwowy fundusz celowy									
1.	Zadanie wynikające z ustawy (nazwa)	976 221,8	420 700,0	2 660 550,0	2 020 364,4	43,1	207,0	480,2	75,9
1.1.	Koszty na cele związane z zaspokojeniem roszczeń byłych właścicieli mienia przejętego przez Skarb Państwa	60 735,8	300 000,0	-	-	493,9	0,0	0,0	x
1.1.	Koszty na cele związane z zaspokojeniem roszczeń byłych właścicieli mienia przejętego przez Skarb Państwa oraz usuwaniem skutków prawnych decyzji reprivatyzacyjnych wydanych z naruszeniem prawa	-	-	302 500,0	46 628,5	x	x	x	15,4
1.2.	Kary i odszkodowania na rzecz osób fizycznych	8 410,3	3 100,0	3 100,0	12,5	36,9	0,1	0,4	0,4
1.3.	Pozostałe odsetki	4 057,5	30 000,0	30 000,0	4 226,4	739,4	104,2	14,1	14,1
1.4.	Pozostałe koszty	3 018,2	7 600,0	7 600,0	2 147,0	251,8	71,1	28,3	28,3
1.5.	Dotacje przekazane z państwowych funduszy celowych na realizację zadań bieżących dla jednostek sektora finansów publicznych	-	80 000,0	-	-	x	x	x	x
1.6.	Udzielanie przez Skarb Państwa pożyczek na rzecz spółek z udziałem Skarbu Państwa lub państwowej osoby prawnej	-	-	350 000,0	-	x	x	x	x
1.7.	Nabycie lub objęcie przez Skarb Państwa akcji w spółkach	900 000,0	-	1 967 350,0	1 967 350,0	0,0	218,6	x	100,0
Część B – Plan finansowy w układzie memoriałowym									
I	Stan na początek roku	3 995 352,9	2 698 253,0	3 091 334,0	3 091 334,2	67,5	77,4	114,6	100,0
1.	Środki pieniężne	3 357 363,2	2 273 253,0	2 666 318,0	2 666 318,6	67,7	79,4	117,3	100,0
2.	Należności	637 990,9	425 000,0	425 277,0	425 276,6	66,6	66,7	100,1	100,0
3.	Zobowiązania	1,2	-	261,00	261,0	0,0	x	x	100,0
II	Przychody	76 465,8	20 000,0	6 009 406,0	5 686 421,7	26,2	7436,6	x	94,6

1.	Środki z prywatyzacji	35,1	-	-	0,0	x	x	x	x
2.	Pozostałe przychody, w tym:	49 341,3	20 000,0	9 406,0	9 636,2	40,5	19,5	48,2	102,4
2.1.	- odsetki, w tym:	49 341,3	20 000,0	9 000,0	9 230,8	40,5	18,7	46,2	102,6
2.1.1.	- odsetki od środków zgromadzonych na rachunku bankowym funduszu	32 805,0	13 000,0	1 640,0	1 704,8	39,6	5,2	13,1	103,9
2.1.2.	- odsetki od udzielonych pożyczek	13 499,0	7 000,0	7 360,0	7 359,4	51,9	54,5	105,1	100,0
2.2.	Inne, w tym :	-	-	406,0	405,5	x	x	x	99,9
2.2.1.	- wpływ z dywidend	-	-	406,0	405,5	x	x	x	99,9
3.	Różne, w tym określone ustawowo przychody państwowych funduszy celowych, w tym:	27 083,6	-	6 000 000,0	5 675 015,0	0,0	x	x	94,6
3.1.	przychody z tytułu nieodpłatnego otrzymania skarbowych papierów wartościowych	-	-	6 000 000,0	5 577 000,0	x	x	x	93,0
4	Inne zwiększenia	5,7	-	-	1 770,5	0,0	x	x	x
III	Koszty realizacji zadań	980 484,5	420 700,0	2 310 550,0	2 171 745,7	42,9	221,5	516,2	94,0
1.	Dotacje na realizację zadań bieżących	-	80 000,00	-	-	x	x	x	x
1.1.	Dotacje przekazane z państwowych funduszy celowych na realizację zadań bieżących dla jednostek sektora finansów publicznych	-	80 000,00	-	-	x	x	x	x
2.	Koszty własne	976 221,8	340 700,0	2 310 550,0	2 020 364,4	34,9	207,0	593,0	87,4
2.1.	Pozostałe, z tego:	976 221,8	340 700,0	2 310 550,0	2 020 364,4	34,9	207,0	593,0	87,4
2.1.1.	inne:	976 221,8	340 700,0	2 310 550,0	2 020 364,4	34,9	207,0	593,0	87,4
2.1.1.1.*	- wynagrodzenia bezosobowe	-	100,0	100,0	-	x	x	x	x
2.1.1.2.	- grupa wydatków bieżących jednostek	-	500,0	500,0	34,8	x	x	7,0	7,0
2.1.1.3.	- pozostałe odsetki	4 057,5	30 000,0	30 000,0	4 226,4	739,4	104,2	14,1	14,1
2.1.1.4.	- kary i odszkodowania wypłacone na rzecz osób fizycznych	8 410,3	3 100,0	3 100,0	12,5	36,9	0,1	0,4	0,4
2.1.1.5.	- koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego	3 018,2	7 000,0	7 000,0	2 112,2	231,9	70,0	30,2	30,2
2.1.1.6.	- wydatki związane z zaspokajaniem roszczeń byłych właścicieli	60 735,8	300 000,0	-	-	493,9	x	x	x

* Wiersze od 2.1.1.1. do 2.1.1.6.2 sprostowano w związku z erratą z dnia 30 czerwca 2022 r. do niniejszej Informacji.

2.1.1.6.	- wydatki na cele związane z zaspokojeniem roszczeń byłych właścicieli mienia przejętego przez Skarb Państwa oraz usuwaniem skutków prawnych decyzji reprivatyzacyjnych wydanych z naruszeniem prawa, z tego:	-	-	302 500,0	46 628,5	x	x	x	15,4
2.1.1.6.1	- wydatki związane z zaspokojeniem roszczeń byłych właścicieli	-	-	300 000,0	44 791,0	x	x	x	14,9
2.1.1.6.2	- wypłaty odszkodowań i zadośćuczynień przyznanych przez Komisję do spraw reprivatyzacji nieruchomości warszawskich	-	-	2 500,0	1 837,0	x	x	x	73,5
2.1.1.7	- wydatki na nabywanie oraz obejmowanie przez Skarb Państwa akcji w spółkach	900 000,0	-	1 967 350,0	1 967 350,0	x	218,6	x	100,0
3.	Inne zmniejszenia	4 262,7	-	-	151 381,3	x	x	x	x
IV	Stan na koniec roku	3 091 334,2	2 297 553,0	6 790 190,0	6 606 010,2	74,3	213,7	287,5	97,3
1.	Środki pieniężne	2 666 318,6	2 031 553,0	174 190,0	816 916,6	76,2	30,6	40,2	469,0
2.	Należności, w tym:	425 276,6	266 000,0	616 000,0	265 780,9	62,5	62,5	99,9	43,1
2.1.	- z tytułu udzielonych pożyczek	425 242,4	266 000,0	616 000,0	265 776,5	62,6	62,5	99,9	43,1
2.2.	- z tytułu zwrotu równowartości nienależnego świadczenia	20,7	-	-	-	x	x	x	x
3.	Skarbowe papiery wartościowe	-	-	6 000 000,0	5 524 500,0	x	x	x	92,1
4.	Zobowiązania	261,0	-	-	1 187,2	x	454,9	x	x
Część E – Dane uzupełniające									
1.	Wolne środki finansowe przekazane w zarządzanie lub depozyt u Ministra Finansów	2 666 318,6	2 031 553,0	174 190,0	816 916,6	76,2	30,6	40,2	469,0
1.1.	- <i>overnight</i> (O/N)	566 318,6	-	-	23 916,6	x	4,2	x	x
1.2.	- terminowe	2 100 000,0	2 031 553,0	174 190,0	793 000,0	96,7	37,8	39,0	455,3
2.	Skarbowe papiery wartościowe, z tego:	-	-	6 000 000,0	5 524 500,0	x	x	x	92,1
2.1.	Skarbowe papiery wartościowe przekazane na podstawie art. 76 ustawy z dnia 19 listopada 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2021	-	-	3 000 000,0	2 762 250,0	x	x	x	92,1

2.2.	Skarbowe papiery wartościowe przekazane na podstawie art. 19 ustawy z dnia 11 sierpnia 2021 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw	-	-	3 000 000,0	2 762 250,0	x	x	x	92,1
------	--	---	---	-------------	-------------	---	---	---	------

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-40 z wykonania planu finansowego państwowego funduszu celowego, zweryfikowanego przez NIK.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2021 z dnia 20 stycznia 2021 r. (Dz. U. poz. 190, ze zm.).

7.9. WYKAZ PODMIOTÓW, KTÓRYM PRZEKAZANO INFORMACJĘ O WYNIKACH KONTROLI

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Prezes Trybunału Konstytucyjnego
6. Rzecznik Praw Obywatelskich
7. Minister Finansów
8. Prezes Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej
9. Komisja Finansów Publicznych Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
10. Komisja do Spraw Kontroli Państwowej Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej